

پیشگفتار:

در دین مبین و مقدس اسلام در کنار دیگر دستوالعمل‌های حیاتی و نجات بخش، کسب علم و فن و نیز پیشرفت‌های علمی و هنری از کلیدی‌ترین و مبنایی‌ترین آموزه‌ها و کنش‌های انسانی به شمار می‌رود. همچنین در عصر کنونی نظام‌های تعلیمی و تحصیلی یکی از بنیادی‌ترین و مهترین عوامل موثر در پیشرفت و توسعه پایدار بسیاری از کشورهای مهم، بویژه در جوامع صنعتی و کشورهای جهان اول محسوب گردیده و مورد عطف توجه متولیان کشوری و سیاست‌گذاران حکومتی قرار داده می‌شود. از همین خاطر اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی در افغانستان تأسیس و بنیان‌گذاری گردیده است تا ضمن ارائه خدمات علمی و فرهنگی برای جامعه، حوزه تعلیم و تحصیل در کشور را ارتقای کیفی یافته و نیروی با فن و مهارت‌های کاربردی را تقدیم جامعه و بازار کار نماید. این اداره از آغاز تأسیس تا اکنون کوشیده است تا خدمات ارزشمندی در حوزه آموزش‌های تخنیکی و مسلکی برای جامعه و مخصوصاً جوانان عزیز ما افغانستان فراهم نماید.

آمریت سیستم‌های تکنالوژی‌معلوماتی و احصایه که یکی از مهمترین واحدهای اداره مستقل تعلیمات تخنیکی و مسلکی به شمار می‌رود، در کنار دیگر فعالیت‌های خویش در چارچوب پلان‌های عمومی و استراتژیک، در ادامه انتشار سلسله گزارش‌های احصائیوی، اینبار اقدام به تدوین و ترتیب هفتمین کتاب احصائییه نمود. این گزارش به دنبال ارائه معلومات دقیق و واقع‌بینانه از اقدامات و فعالیت‌های اساسی آموزش‌های تخنیکی به شاگردان و مباحث مرتبط به آن توسط این اداره در سطح مرکز و ولایات می‌باشد. در این گزارش تلاش گردیده است تا اطلاعات، آمارها و ارقام احصائیوی در قالب چارت‌ها و گراف‌های از طریق منابع معتبر و قابل وثوق جمع‌آوری و سپس مورد تجزیه و تحلیل دقیق و کارشناسانه قرار گرفته است.

مطالعه و پیگیری یافته‌های این گزارش و تحقیق علمی به مسئولین گرامی اداره کمک می‌نماید تا ضمن در جریان قرار گرفتن واقعیت‌ها و هست‌ها، اولیت‌های عینی و ضروری را تشخیص داده و تصمیم‌گیری منطقی و مقتضی داشته باشند. همچنین این نوشته به دیگر خوانندگان و مخاطبان عزیز کمک خواهد کرد تا از مزایای فعالیت‌های این اداره، مخصوصاً عملکردهای حیاتی حوزه آموزش در این اداره قرار گرفته و نیز از انگیزه‌های مضاعف برای مستفید شدن از برنامه‌های آموزشی آن به‌رمند گردند تا باشد که جامعه شاهد ظهور نسلی شایسته و برخوردار از توانایی‌های عالی فنی و مسلکی برای آبادانی و رونق اقتصادی و نیز رفاه اجتماعی در حد مطلوب باشد.

در نهایت، گزارش ملی احصائیوی تعلیمات تخنیکی و مسلکی رسمی، باتوجه به تحلیل وضعیت فعلی تعلیمات تخنیکی و مسلکی در کشور، تلاش دارد تا یک تصویر روشن و واقعی ارائه نموده تا مقامات ذیصلاح و مسئولین محترم تعلیمات تخنیکی و مسلکی و سایر جوانب‌ذی‌دخل تصمیم‌های خردمندانه در جهت ارتقای پالیسی و استرژژی‌های این اداره اتخاذ نمایند.

بااحترام

مولوی غلام حیدر شہامت

سرپرست اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی

سپاسگزاری

گزارش احصائیوی سال ۱۴۰۳ اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی امارت اسلامی افغانستان توسط اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی تحت رهبری مولوی غلام حیدر "شہامت" تهیه گردیده است. این گزارش که یکی از بهترین فعالیت های مربوط به این اداره به شمار می رود، از نقش حیاتی و ارزشمندی در پیشبرد پلان استراتژیک در دستیابی به اهداف این نهاد معتبر علمی و تخنیکی برخوردار می باشد؛ زیرا این گزارش می تواند مسئولین و مقامات تصمیم گیرنده را در انجام فعالیت های غنی و سازنده و اجراءات اصلاحی مورد حمایت و پشتیبانی مطلوب قرار دهد.

نویسنده این گزارش اینجانب محمد قاسم (فکرت) متخصص تحلیل احصائیه، مخلصانه از برادر ورجاوندم جناب آقای انجنیر محمود (فکور) آمر محترم سیستم های تکنالوژی معلوماتی و احصائیه تشکر و قدردانی می نماید؛ زیرا جناب ایشان در طول دوره تألیف این گزارش مشوق، همکار و راهنمای خوبی بوده و از هیچگونه همکاری و حمایت این مدیریت را دریغ ننموده است. همچنین برخورد فرض می دانم تا از همکار شایسته ام جناب آقای آصف (رضایی) کارشناس محترم احصائیه نیز با ابراز امپینان کمال تقدیر و سپاس را داشته باشم که با جمع آوری، توحید و سرانجام در اختیار قرار دادن اطلاعات و ارقام های گردآوری شده با حوصله مندی در تدوین این نوشته اینجانب را مورد حمایت های همه جانبه شان قرار داده است. همچنین لازم است تا از عموم همکاران ولایتی این اداره اعم از آمران تخنیکی و مدیر صاحبان نظارت نیز تشکر نمایم که در ارسال معلومات و ارقام احصائیوی دقیق با حوصله مندی تمام این مدیریت را با وجود مشکلات و محدودیت های بسیار حمایت لازم کردند.

فهرست مطالب

ج	فهرست مطالب
۱	فصل اول (کلیات)
۱	۱. مقدمه
۳	۲. بیان مسأله
۳	۳. هدف گزارش
۴	۴. اهمیت و ضرورت گزارش
۴	۵. محدوده مکانی و زمانی گزارش
۵	۶. روش تحقیق
۵	۶-۱ جمع آوری معلومات و ارقام
۶	۶-۲ فرایندهای توحید سازی و تحلیل ارقام
۶	۶-۳ بررسی و پالایش اسناد و اطلاعات گردآوری شده
۷	۶-۴ تجزیه و تحلیل اطلاعات
۷	۷. چارچوب های حقوقی تعلیمات تخنیکی و مسلکی
۸	۸. تعریف مفاهیم
۸	۸-۱ تعلیمات تخنیکی و مسلکی رسمی
۸	۸-۲ تعلیمات تخنیکی و مسلکی غیررسمی
۸	۸-۳ تعلیمات تخنیکی و مسلکی نیمه رسمی
۹	ساختار گزارش

فصل دوم (بررسی مراکز آموزشی).....	۱۰
مقدمه.....	۱۰
جامعیت مراکز آموزشی و دسترسی یکسان.....	۱۰
تعداد مراکز تعلیمات تخنیکي - مسلکي به سطح ولايتي.....	۱۱
نوعیت مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکي.....	۱۴
مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکي برحسب جنسیت.....	۱۵
مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکي شهری و بیرون شهری.....	۱۸
مراکز تعلیمی شهری و بیرون شهری برحسب ولایت.....	۱۹
اقلیم مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکي.....	۲۰
مراکز تعلیمی تعلیمات تخنیکي و مسلکي به اساس اقلیم.....	۲۳
مراکز تعلیمی برحسب سکتور.....	۲۴
مراکز تعلیمی جدید التأسيس در دوره امارت اسلامی.....	۲۷
فصل سوم (بخش شاگردان).....	۳۰
مقدمه:.....	۳۰
۱- بررسی کلی وضعیت شاگردان در مراکز دولتی و خصوصی.....	۳۰
۱-۱: مجموع شاگردان دولتی در سطح ملی.....	۳۱
۱-۲: مجموع شاگردان خصوصی در سطح ملی.....	۳۳
۱-۳: توزیع جغرافیایی و دسترسی به مراکز آموزشی.....	۳۳
۱-۴: ارقام شاگردان فارغ التحصیل به سطح ملی.....	۳۴
۱-۵: ارقام شاگردان فارغ التحصیل به سطح ولايتي.....	۳۶

۳۷	۲- بررسی و تعداد شاگردان مجاهد در سطح ملی.....
۴۰	فصل چهارم (بخش استادان).....
۴۰	مقدمه.....
۴۰	۱- تعداد استادان دولتی در سطح ملی.....
۴۲	۲- توزیع جنسیتی استادان.....
۴۳	۳- تعداد استادان به سطح ولایتی.....
۴۴	۴- بررسی استادان شهری و بیرون شهری.....
۴۴	۴-۱: تعداد استادان مراکز شهری.....
۴۶	۴-۲: تعداد استادان مراکز بیرون شهری / روستایی.....
۴۷	۵- بررسی استادان حق الزحمه داخل تشکیل و خارج از تشکیل.....
۴۸	۵-۱: بررسی استادان حق الزحمه داخل تشکیل.....
۵۰	۵-۲: بررسی استادان حق الزحمه خارج از تشکیل.....
۵۱	۶- بررسی میزان تحصیلات استادان.....
۵۲	۱- درجه تحصیل استادان رسمی (داخل تشکیل).....
۵۴	۲- درجه تحصیل استادان خارج از تشکیل (قراردادی).....
۵۵	۳- درجه تحصیل استادان با تفکیک جنسیت.....
۵۵	۴- توزیع جغرافیایی استادان به تفکیک درجه تحصیل.....
۵۶	فصل پنجم (بخش املاکی).....
۵۶	مقدمه.....
۵۶	۱- بررسی تعمیرات مراکز تعلیمی در سطح ملی و ولایتی.....

۵۷	۱-۱: مراکز تعلیمی دارای تعمیر در سطح ولایتی
۵۸	۱-۲: مراکز تعلیمی بدون تعمیر در سطح ملی ولایتی
۵۹	۲-بررسی دیوارهای مراکز تعلیمی در سطح ملی و ولایتی
۶۰	۲-۱: تعداد مراکز تعلیمی دارای دیوار و فاقد دیوار
۶۰	۳-بررسی زمینهای مراکز تعلیمی در سطح ملی و ولایتی
۶۱	۳-۱: مراکز تعلیمی دارای زمین و فاقد زمین
۶۲	۴-بررسی امکانات کیفی موجود در مراکز آموزشی
۶۵	فصل ششم (نتیجه گیری):
۶۵	الف- دسترسی متوازن
۶۶	ب= کیفیت و مرتبط بودن
۶۸	ج- توازن
۷۰	د= جنسیت
۷۰	ه= نسبت‌ها
۷۲	اصطلاحات کلیدی

فصل اول (کلیات)

۱. مقدمه

نظام تعلیم و تربیه هر کشور، تحول، پیشرفت و خودتکایی آینده آن کشور را رقم می‌زند. آموزش مبتنی بر پرورش قابلیت، مهارت و یادگیری حرفه یکی از اهداف مهم در سیستم تعلیمی است که شاگردان را برای ورود به جامعه و بازار کار به‌عنوان یک عضو فعال و توانمند آماده می‌سازد. اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی به‌عنوان بخش مهمی از نظام تعلیم و تربیه کشور، نقطه پیوند و اتصال دو امر مهم آموزش و اقتصاد آینده کشور را در این سیستم رقم می‌زند. از این جهت، اهمیت و مسئولیت این اداره در سیستم تعلیمی جامعه امری انکارناپذیر است.

تعلیمات تخنیکی و مسلکی افغانستان قدمتی بیش از ۸۰ سال دارد که در بخش‌های مختلف؛ زراعت، تخنیک، علوم صنایع، اداره و حسابداری، تجارت، نرم و فرهنگ، هنر و سایر ساحات تخنیکی و مسلکی فعال است و ده‌ها هزار افراد مسلکی را در صنوف ۱۲ و ۱۴ تربیت و جهت خدمتگزاری به جامعه تقدیم نموده است. پارلمان دولت قبلی، تعلیمات تخنیکی و مسلکی را که یکی از معینیت‌های وزارت محترم معارف بود را به تاریخ ۲۳ جدی ۱۳۹۸ منحيث یک اداره مستقل تصویب نمود که بعد فتح امارت اسلامی افغانستان همچنان منحيث یک اداره مستقل باقی ماند و ارائه خدمات تعلیمی، تخنیکی و مسلکی می‌نماید.

باوجود کارهای عمده ای که در چند سال اخیر به‌خاطر احیای مجدد و انکشاف لیسسه تخنیکی و مسلکی صورت گرفته است در مقایسه با نیازمندی‌های کشور، فعالیت‌های ذکرشده ناکافی است و در این زمینه کارهای بیشتری باید صورت بگیرد.

در حال حاضر فراهم‌سازی آموزش نوین برای نسل جوان در رشته‌های مسلکی و تخنیکی که در بازسازی و ترقی کشور نقش مهمی دارد، موردتوجه جدی دولت است ناگفته نماند که مراجع مختلفی در سطح کشور برنامه‌های تعلیمات تخنیکی و مسلکی را همکاری می‌نمایند؛ مراجعی عبارت اند از :

- وزارت کار و امور اجتماعی
- وزارت شهدا و معلولین
- وزارت تحصیلات عالی
- وزارت فواید عامه
- وزارت تجارت و صنایع
- ریاست برشنا

- مؤسسات/انجوهای ملی و بین‌المللی
- مؤسسات خصوصی عرضه‌کننده برنامه‌های آموزشی
- ❖ عرضه تعلیمات تخنیک و مسلکی به سه کتگوری در سطح کشور تقسیم می‌گردد:
 - تعلیمات تخنیک و مسلکی رسمی
 - تعلیمات تخنیک و مسلکی غیررسمی
 - تعلیمات تخنیک و مسلکی بیمه رسمی

اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی (TVET-A) مسئولیت عرضه تعلیمات تخنیک و مسلکی رسمی را در افغانستان به عهده داشته و شاگردان صنف نهم تعلیمات عمومی بعد از فراغت، شامل برنامه‌های اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی می‌شوند. اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی از طریق لیسه و انستیتوت‌های رسمی، فعالیت‌های تعلیمی را عرضه می‌دارند. در این لیسه و انستیتوت‌ها، برنامه‌های مختلف آموزشی با در نظر گرفتن مقاطع مختلف تعلیمی، عرضه می‌گردد. این گونه برنامه‌ها شامل برنامه‌های آموزشی سه‌ساله در لیسه (از صنف ۱۰-۱۲) و برنامه‌های دوساله به سطح انستیتوت‌ها از (صنف ۱۳-۱۴) است. علاوه بر این، اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی دارای برنامه آموزشی منسجم ۵ ساله (از صنف ۱۰ الی ۱۴) نیز می‌باشد. در این انستیتوت‌ها شاگردان بعد از تکمیل صنف نهم و دوازدهم تعلیمات عمومی، شامل می‌گردند. در حال حاضر، این اداره دارای ۳۸۲ باب مراکز تعلیمی هست که تعداد ۲۰۵ باب آن شامل انستیتوت‌ها گردیده و تعداد ۱۵۵ باب آن لیسه از (صنوف ۱۰ الی ۱۲) و نیز به تعداد ۲۲ باب دیگر آن شامل لیسه‌های تعلیمات خاص برای نابینایان و ناشنوایان از صنوف (۱ الی ۱۲)، را شامل می‌گردد.

قابل یادآوری است که این اداره برای شاگردان علاقه‌مند، برنامه‌های تخنیک و مسلکی را از طریق برنامه آموزش غیررسمی مبتنی بر سیستم استاد - شاگردی عرضه می‌نماید تا کارآموزان، آموزش‌های تخنیک و مسلکی را به شکل نظری و عملی در محل کار بیاموزند. برنامه‌های آموزش بیمه رسمی از سوی وزارت کار امور اجتماعی شهدا و معلولین و مؤسسات غیردولتی عرضه می‌گردد. آموزش‌های فنی و حرفوی از طریق برنامه‌های کوتاه‌مدت ۳ تا ۶ ماهه عرضه می‌گردد. برای شمولیت در این دو نوع آموزش، اولویت‌بندی بر اساس نیازمندی، اصول و مقررات استندرد شمولیت وجود ندارد. شمولیت کارآموزان سیستم استاد - شاگردی و افرادی که کورس‌های آموزش بیمه رسمی (وزارت کار، امور اجتماعی، شهدا و معلولین) را فرامی‌گیرند، در تعلیمات رسمی به‌عنوان یک امر معمول، پذیرفته شده است.

۲. بیان مسأله

اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی به عنوان یکی از مهمترین ارکان اساسی نظام تعلیم و تربیه در طولیان سالیان متمادی در سطح کشور تلاش نموده است تا در امر پرورش نسل متخصص و کاردان در حوزه ها و بخش های مختلف نقش آفرینی داشته باشد. روشن است که محتویات، ساختار و کیفیت نظام های آموزشی همانند بسیاری از چیزهای دیگر در مطابقت با واقعیت ها و پیشرفت های جهانی دستخوش تغییر و دگونی است. تغییرات بنیادین و اساسی با سرعت بالا بیشتر حوزه مباحث تخنیک و فنی را تحت تأثیر قرار می دهد. از همین خاطر آمریت سیستم های تکنالوژی معلوماتی و احصائیه می خواهد گزارشی را تهیه و دست نشر بسپارد تا مسئولین محترم اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی و سیاست گذاران مرتبط به آن در جریان واقعیت ها و نیز توصیف و تحلیل وضعیت فعلی اداره قرار گرفته و با درنظرداشت واقعیت های بیرونی و تغییرات صورت گرفته در حوزه های جهانی در عرصه های تکنالوژی و سایر تخصص های مورد نیاز جامعه، تصمیم مقتضی و منطقی را در ستور کار خویش در راستای فعالیت های اداره مزبور قرار دهند.

۳. هدف گزارش

هدف کلی از تهیه، تدوین و ارایه این گزارش توصیف وضعیت فعلی اداره، جمع آوری ارقام، بررسی آمارها و نیز تحلیل آنها با استفاده از چارت ها و گرافها به صورت علمی و تخصصی از تمامی مراکز آموزشی و تربیوی اعم از انستیتوت ها و لیسه های مسلکی و لیسه های خاص در سطح مرکز و ولایات کشور می باشد. این گزارش به منظور ارزیابی وضعیت فعلی آموزش تکنالوژی و بسیاری از مباحث مسلکی و حرفوی در کشور، شناسایی و تحلیل نقاط قوت و ضعف در نظام آموزش تخنیک و مسلکی و نیز ارایه پیشنهادات دقیق و کارشناسانه به منظور بهبود عملکرد و فعالیت های اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی، در دستور کار قرار داده شده است. لازم به ذکر می باشد اینکه این گزارش به دنبال ارایه تصویر و توصیف وضیح و جامع از دسترسی به منابع، زیرساخت ها و تعمیر ها و بخش املاکی، تعداد شاگردان و استادان، مراکز آموزشی رسمی، غیر رسمی و نیمه رسمی و سایر عوامل مرتبط با آموزش تکنالوژی و مسلکی در در سراسر افغانستان، می باشد. در نهایت، هدف از ارایه این گزارش فراهم نمودن اطلاعات قابل اعتماد و استناد در ارتباط به لیسه ها، انستیتوت ها و نیز حفظ و جذب معلمان و کارکنان تعلیمات تخنیک و مسلکی برای پالیسی سازان، متخصصان، جوانب ذینفع و متولیان امور می باشد.

۴. اهمیت و ضرورت گزارش

تهیه و ارائه گزارش احصائیوی در قلمرو مراکز آموزشی اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح مرکز و ولایات و نیز دیگر عوامل مرتبط به آن از ضروریات و اهمیت بسیاری برخوردار می باشد. از مهمترین زمینه های و مصداق های مزایا و ضرورت گزارش می توان به این عوامل (برنامه ریزی و تخصیص منابع، ارائه اسناد و شواهد برای پلان گزاری و اهداف استراتژیک، تضمین کیفیت و ارتقای امور آموزشی، بالابردن سطح همکاری و هماهنگی میان هسته مرکزی اداره و سایر نهادها و ارگان های دخیل و نیز مقایسه و رشد پیشرفت ها و تطبیق پلان عمومی اداره)، اشاره نمود. در نهایت می توان گفت که تهیه، تدوین و ارائه گزارش کنونی نه تنها برای بهبود وضعیت موجود ضروری می باشد، بلکه زمینه ساز توسعه و تقویت آینده نگری و نیز پیشبینی منطقی از کیفیت و برنامه های مراکز آموزشی در سطح کشور به شمول انستیتوت ها، مکاتب مسلکی و خاص، همچنین در جهت آگاهی از امکانات و لوازم آموزشی و دیگر عوامل ذیدخل در امر آموزش های تخنیکی، خواهد گردید.

۵. محدوده مکانی و زمانی گزارش

الف) محدوده زمانی: این گزارش در برگرنده تمامی اطلاعات، ارقام ها و در نهایت توصیف و تحلیل وضعیت فعلی از مراکز آموزشی، استادان، املاک و دیگر عوامل تأثیرگذار در آموزش از تاریخ (۱۱ حمل سال ۱۴۰۳) تا پایان سال (۳۰ حوت ۱۴۰۳ خورشیدی)، می باشد.

ب) محدوده مکانی: این گزارش در پی آن است تا اطلاعات دقیق و موثق احصائیوی را از تمامی مراکز آموزشی تحت اثر اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور با تفکیک مرکز، ولایت، ولسوالی و نیز مراکز آموزش های تخنیکی و مسلکی از نظر حالت و وضعیت قانونی با تفکیک رسمی، غیر رسمی، نیمه رسمی و خاص، همچنین مراکز آموزشی از نظر شکل و ساختار با تفکیک انستیتوت ها و لیسه ها، ارائه نماید.

۶. روش تحقیق

برای تهیه و ارائه گزارش احصائیه ای و آماری از مراکز آموزشی اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی در سطح مرکز و ولایات مطابق به واقعیت های ساحه و میدان تحقیق و نیز پدیده های مورد بررسی، از روش تحقیق توصیفی-تحلیلی استفاده گردیده است. در بخش های ذیل به هریک از اجزا و عناصر این روش تحقیق به صورت مختصر اشاره می گردد:

۱-۶ جمع آوری معلومات و ارقام

برای فراهم آوری اطلاعات و آمارها بخش احصائیه آمریت سیستم های معلوماتی و احصائیه اقدام به طرح چارت ها و فرم های خاص نموده است. این فرم ها و جداول که در برگرنده شاخص های از قبل تعریف شده می باشد، از طریق ایمیل های رسمی اداره و یا دیگر وسایل تکنالوژیکی به واسطه ریاست های همکار این اداره در سطح ولایات در مراکز تعلیمی اعم از انستیتوت ها و لیسه ها، فرستاده می شود. تکمیل و خانه پوری این فرم ها و جداول با در نظر داشت معیارهای آماری و احصائیه ای توسط مسئولین مورد اعتماد و اشخاص حقیقی از نقش حیاتی و ارزشمندی در تهیه گزارش قابل وثوق برخوردار می باشد.

گردآوری اطلاعات و طرح پرسش نامه پروسه است که با همکاری ریاستها و بخش های همکار انکشاف داده شده است. پس از تهیه و جمع آوری اطلاعات، پرسش نامه طرح گردید و در ساحه تطبیق گردید. پس از اینکه اطلاعات مورد نظر از ساحه جمع آوری گردید، مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند و نتایج نهایی از آنها استخراج گردید. به خاطر نبود و کمبود کارمند، تمام پرسش نامه برای جمع آوری ارقام احصائیوی از ایمیل استفاده می شود. پرسش نامه ها ذریعه ایمیل های رسمی به ولایات ارسال و دریافت می گردد.

نحوه جمع آوری اطلاعات به دو شکل انجام می شود. اول، جمع آوری احصائیوی است که اطلاعات را در مورد شمولیت شاگردان، اساتید و قابلیت های کارمندان تعلیمات تخنیک و مسلکی فراهم می آورد. دوم، آمارها و ارقامی را تهیه می دارد که در برگرنده زیربناها و املاک انستیتوت های تعلیمات تخنیک و مسلکی رسمی بوده و اطلاعاتی در مورد زیربناها، تعمیرات لیسه ها، تجهیزات، لیلیه ها، کتابخانه ها، تسهیلات ورزشی و امثال آن، جمع آوری می نماید.

اطلاعات گردآوری شده از انواع مراکز آموزشی در سطح کشور قرار ذیل می باشد:

- انستیتوت های دولتی دوساله برای فارغان ۱۳-۱۴

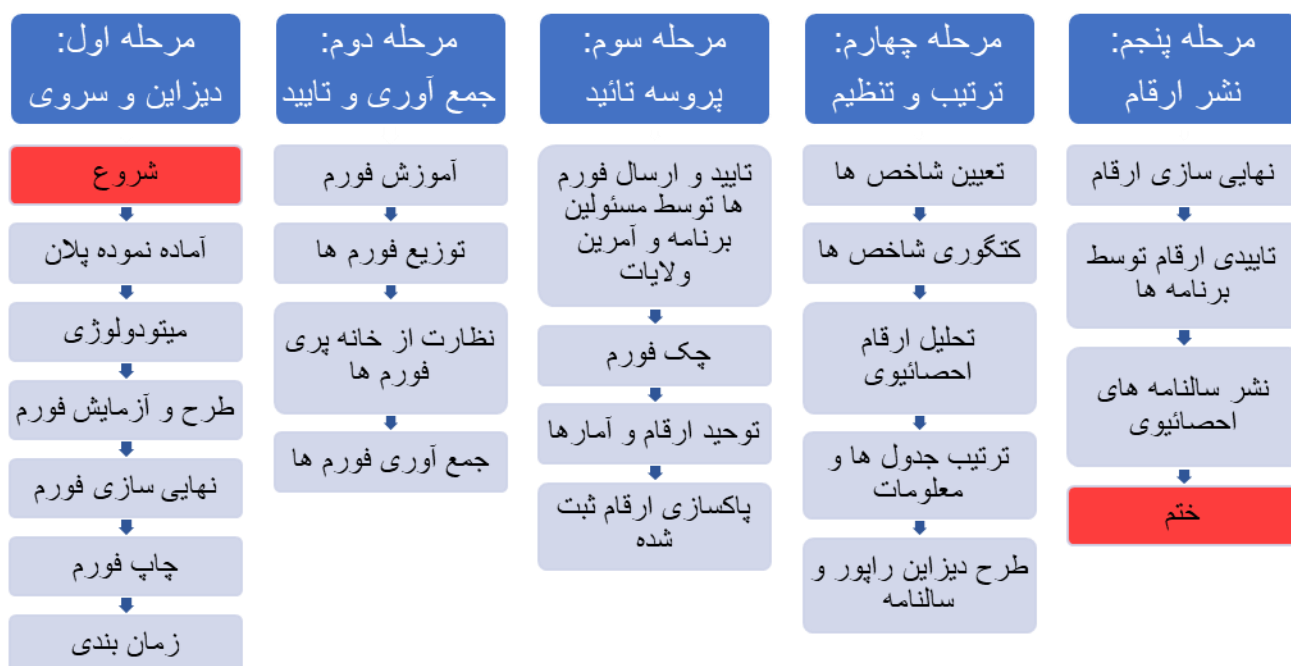
- لیسه های دولتی سه ساله برای فارغان ۱۰-۱۲

- انستیتوت های دولتی برای فارغان ۱۰-۱۴

- برنامه‌های تعلیمات خاص برای فارغان ۱-۱۲
- انستیتوت‌های خصوصی دوساله برای فارغان ۱۳-۱۴

۲-۶ فرایندهای توحید سازی و تحلیل ارقام

در چارت و فارمت ذیل برنامه ریزی، جمع آوری، پاک سازی و نیز تحلیل ارقام احصائیه ای نشان داده شده است:

۳-۶ بررسی و پالایش اسناد و اطلاعات گردآوری شده

تیم احصائیه آمریت سیستم های معلوماتی و احصائیه اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی به منظور حصول اطمینان از صحت بودن و کاملیت اطلاعات گردآوری شده، با دقت و ژرفنگری کامل آنها را مورد بررسی و ارزیابی قرار می دهد. پس از ارزیابی و بازبینی اطلاعات و ارقام و در صورت مطابقت آنها با معیارها و موازین تعریف شده، از طرف بخش احصائیه مورد تأیید قرار گرفته و از آنها به عنوان مواد و منبع برای تهیه گزارش و انجام اقدامات بعدی مورد استفاده قرار داده می شود.

۴-۶ تجزیه و تحلیل اطلاعات

اطلاعات و داده های گردآوری شده پس از بررسی مجدد و مورد تأیید قرارگیری، برای اتخاذ تصمیم منطقی و درست مسئولین و دست اندرکاران اداره، مورد تحلیل قراردادده می شود. از آنجا که اطلاعات و مواد این گزارش متشکل از آمار و ارقام می باشد، لازم به نظر می رسد تا از روش تحلیل آماری و احصائیه ای مانند روش های توصیفی و تطبیقی با استفاده از ابزارهای (ورد و اکسل) برای تحلیل استفاده می گردد.

۷. چارچوب های حقوقی تعلیمات تخنیکی و مسلکی

فعالیت ها و عملکردهای کاربردی و اهداف استراتژیک اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی به تأسی از پالیسی های استراتژی انکشاف ملی، چارچوب های حقوقی متعددی دارد که در ارتباط میان توسعه اقتصادی ملی، سیستم ارائه خدمات مبتنی بر تقاضا و دسترسی تعلیمات تخنیکی و مسلکی به صورت متوازن و نیاز نیروی کار ماهر متمرکز می باشد. انکشاف برنامه اولویت ملی ۱۳۹۰ (۲۰۱۱) تحت عنوان (کار شایسته پایدار از طریق توسعه مهارت ها و سیاست های اشتغال به منظور افزایش رشد شغلی)، یکی از مهمترین مثال ها و مصداق های آن به شمار می رود. این برنامه بر ادغام و انکشاف مهارت ها به همراه فعالیت های گسترده استخدام متمرکز می باشد.

مهمترین چارچوب های حقوقی به منظور نیل به اهداف مشابه انکشاف داده شده و نیز فعالیت های مرتبط با مدیریت موثر آموزش های تخنیکی و مسلکی عبارت اند از:

- استراتژی تعلیمات تخنیکی و مسلکی (۱۳۹۹-۱۴۰۳)؛
- قانون اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی (۱۳۹۹)؛
- برنامه ملی انکشاف مهارت ها؛
- پلان پنج ساله انکشاف مهارت ها؛
- پالیسی ملی کار ۲۰۲۱-۲۰۲۴؛
- چارچوب مصالحه ملی و انکشاف ۱۳۹۹ (۲۰۲۰)-۱۴۰۰ (۲۰۲۲).

ساختار گزارش

این گزارش که متعلق به فعالیت های آموزشی و احصائیه ای اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی در سال ۱۴۰۳ خورشیدی را دارد، در پنج فصل ترتیب گریده است. فصل اول که شامل کلیات گزارش می گردد، به مباحثی چون مقدمه، بیان مسأله، اهداف گزارش، اهمیت و ضرورت گزارش، محدودیت مکانی و زمانی گزارش و روش تحقیق پرداخته است. در فصل دوم تمرکز بالای مراکز آموزشی صورت گرفته است. مباحثی مانند مراکز آموزشی از نظر نوعیت با تفکیک (مرکزی، ولایتی و روستایی) و تعداد، موقعیت مکانی و جغرافیایی آنها با تفکیک اقلیم هوایی (سرد سیر و گرم سیر)، مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. در فصل سوم بحث اساسی بالای شاگردان موجود در مراکز آموزشی می باشد. تعداد شاگردان در تمامی مراکز آموزشی با تفکیک (دولتی و خصوصی، جنسیت، ولایتی، شهری و روستایی، نوعیت مرکز مانند؛ انستیتوت، لیسه و تعلیمات خاص، موقعیت و اقلیم و نیز تعداد مجاهدین امارت اسلامی افغانستان مشغول به تحصیل و تعلیم در تمامی مراکز آموزشی این اداره)، از محوری ترین مباحث این فصل به شمار می رود. فصل چهارم این گزارش برای استادان اختصاص داده شده است. تعداد اساتید و معلمان (با تفکیک دولتی و خصوصی در سطح کشور)، تعداد استادان از نظر جنسیت، تعداد استادان با تفکیک (رسمی، غیر رسمی)، تعداد استادان با تفکیک درجه تحصیل، تعداد استادان قراردادی با تفکیک (داخل و بیرون از تکشیل) و نیز تعداد بست های پور و خالی استادان در سطح ملی؛ همچنین تعداد مأمورین و کارکنان اداری و خدماتی با در نظر داشت تفکیک و تمایزات فوق؛ و همینطور معلومات در باره لیله ها و موضوع بدل اعاشه شاگردان دولتی، مورد کنکاش و پژوهش قرار گرفته است. در فصل پنجم این گزارش موضوع زمین، تعمیرات و دیوارهای احاطه شده مراکز آموزشی با تفکیک (مرکز، ولایت و ولسوالی) مورد بحث قرار داده شده است. همچنین در این بخشی از تحقیق، در خصوص امکانات و تجهیزات مراکز آموزشی اعم از ورکشاپ ها، لابراتوار و نیز فارم های تحقیقاتی در سطح مرکز و ولایات، معلومات تکمیلی رایج گردیده است. در نهایت امر این گزارش با نتیجه گیری و بیان اصطلاحات کلیدی و نیز ذکر منابع و مآخذ به پایان می رسد.

فصل دوم (بررسی مراکز آموزشی)

مقدمه

تعلیمات تخنیکي و مسلکي همانند ديگر فعاليت هاي آموزشي و تربيتي يکي از مهمترين عوامل پيشرفت و توسعه جهاني به شمار مي رود. مسلماً مراکز آموزشي به عنوان زيربنا نقش حياتي در بسترسازي امور تعليمي و تربيتي دارد. بخش آموزشي با هدف تربيه نيروي انساني ماهر و متخصص در عرصه هاي مختلف نقش مهمي در تأمين نيازهاي بازار کار و بهبود وضعيت اقتصادي کشور ايفا مي کند. با توجه به رشد سريع تکنالوژي و تغييرات در نيازهاي بازار، ارتقاي کيفيت مراکز آموزشي تخنیکي و مسلکي اهميت دوچنداني پيدا کرده است.

اداره تعليمات تخنیکي و مسلکي افغانستان به عنوان نهاد اصلي مسؤول تنظيم و مديريت اين مراکز، همواره تلاش کرده است تا با بهبود زيرساخت هاي آموزشي، تقويت ظرفيت هاي استادان و فراهم سازي امکانات معياري، آموزش هاي فني و مسلکي را مطابق با نيازهاي جامعه و معيارهاي بين المللي توسعه دهد. بررسي و تحليل وضعيت اين مراکز در سال ۱۴۰۳ مي تواند تصويري روشن از وضعيت فعلي، پيشرفت ها، چالش ها و فرصت هاي بهبود در اين بخش ارائه کند.

در اين گزارش، تلاش مي شود تا با استفاده از ارقام و احصائيه هاي معتبر، وضعيت مراکز آموزشي اداره تعليمات تخنیکي و مسلکي در سطح افغانستان مورد بررسي و تحليل قرار گيرد. اين تحقيق مي تواند به مديران ارشد اداره تعليمات تخنیکي و مسلکي، متوليان امور اين نهاد و ديگر واحدهاي ذيربط کمک کند تا تصميمات آگاهانه تري در راستاي ارتقاي کيفيت و گسترش اين مراکز اتخاذ نمايند.

جامعيت مراکز آموزشي و دسترسي يکسان

عوامل متعدد و گوناگون براي توسعه و انکشاف در جامعه وجود دارد که يکي از مهمترين عوامل آن راه اندازي و زمينه سازي مساوي و برابر آموزشي و تربيتي در سطح هر کشور و جامعه مي باشد؛ زيرا فعاليت هاي مرتبط به حوزه آموزش و تعليم به مثابه شناخته شده ترين عامل انکشاف و پيشرفت عمومي در دنيا مطرح مي است. از همين خاطر است که اداره تعليمات تخنیکي و مسلکي دسترسي يکسان و برابر خدمات آموزشي را در رأس اهداف استراتژيک خويش قرار داده و قاطعانه تعهد دارد تا مراکز آموزشي و زمينه هاي تربيتي را در سراسر کشور انکشاف داده و حتي سطح ولسوالي

ها و روستاها را تحت پوشش قرار دهد. همچنین در پلان استراتژیک اداره تعلیمات تخنیکي و مسلکی بالای بهبود آموزش و دسترسی متوازن به خدمات آموزشی به شمول تعلیمات تخنیکي و مسلکی برای همه اقشار جامعه و مخصوصا جوانان به شمول دختران، معلولین و گروه‌های محروم مانند کوچی‌ها، عودت‌کنندگان و بی‌جا شدگان داخلی، تمرکز دارد. لازم به ذکر است که پلان عمومی و استراتژی‌های عمده اداره تعلیمات تخنیکي و مسلکی طوری طراحی گردیده است تا سیستم ورودی تعلیمات تخنیکي و مسلکی را بهبود بخشیده و قادر گردد تا جوانان فقیر و محروم مناطق روستایی از چانس بالا برای جذب برخوردار گردند. از همین خاطر است که در سراسر کشور به تعداد ۳۷۹ مرکز آموزشی با نوعیت‌های انستیتوت، لیسه و نیز تعلیمات خاص به صورت رسمی وجود دارد که آمارها و احصائیه‌های مرتبط به آنها به صورت جداگانه و علیحده با تفکیک (ولایتی، شهری، اطراف‌ی و نیز اقلیمی مورد بحث و مذاقه قرار خواهند گرفت.

تعداد مراکز تعلیمات تخنیکي - مسلکی به سطح ولایتی

طوری که در جدول شماره (۱) مشاهده می‌گردد در سراسر کشور به تعداد ۳۸۲ مرکز تعلیمی با نوعیت‌های انستیتوت، لیسه و تعلیمات خاص رسمی و دولتی وجود دارد که شامل ۲۰۵ باب انستیتوت، ۱۵۵ باب لیسه و ۲۲ باب تعلیمات خاص می‌گردد. لازم به ذکر می‌باشد که در کنار مجموع مراکز فوق دولتی به تعداد ۲۹ باب مرکز تعلیمات تخنیکي - مسلکی مربوط به سکتور خصوصی در سطح کشور در کنار مراکز تعلیمی دولتی فعالیت دارند که با این احتساب تعداد مراکز آموزشی مربوط به تعلیمات تخنیکي و مسلکی در کشور بالغ بر ۴۰۸ باب مرکز اعم از دولتی و خصوصی می‌گردد. برای فهم و توضیحات بیشتر می‌توان جدول ذیل را مورد مشاهده قرار داد.

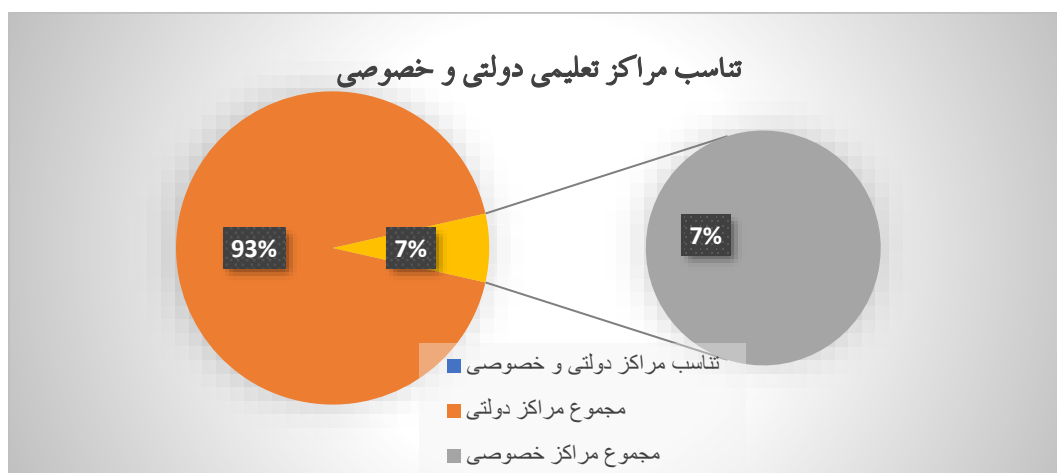
جدول (۱) مراکز تعلیمی دولتی و خصوصی به اساس ولایت در سال ۱۴۰۳ خورشیدی

لیست مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکی در سال ۱۴۰۳							
شماره	ولایت	انستیتوت	تعداد لیسه	تعلیمات خاص	مجموع	فیصدی	مراکز خصوصی
							غیرفعال
۱	کابل	۳۰	۵	۲	۳۷	۹,۶۹%	۲ فعال ۹ غیرفعال
۲	ننگرهار	۷	۱۲	۱	۲۰	۵,۲۴%	۱ فعال ۱ غیرفعال

۰	۰	۳,۹۳٪	۱۵	۱	۱	۱۳	میدان وردک	۳
۰	۰	۳,۶۶٪	۱۴	۰	۹	۵	پکتیا	۴
۲	۲	۳,۶۶٪	۱۴	۱	۶	۷	بلخ	۵
۰	۱	۳,۶۶٪	۱۴	۱	۹	۴	فاریاب	۶
۰	۰	۳,۶۶٪	۱۴	۱	۵	۸	هلمند	۷
۱	۱	۳,۶۶٪	۱۴	۱	۵	۸	کندهار	۸
۰	۰	۳,۶۶٪	۱۴	۱	۵	۸	خوست	۹
۰	۰	۳,۴۰٪	۱۳	۱	۳	۹	بدخشان	۱۰
۰	۰	۳,۴۰٪	۱۳	۱	۷	۵	فراه	۱۱
۰	۰	۳,۴۰٪	۱۳	۰	۶	۷	کنر	۱۲
۰	۰	۲,۸۸٪	۱۱	۱	۵	۵	غزنی	۱۳
۲	۰	۲,۸۸٪	۱۱	۲	۴	۵	هرات	۱۴
۰	۱	۲,۸۸٪	۱۱	۱	۵	۵	بامیان	۱۵
۰	۰	۲,۶۲٪	۱۰	۰	۲	۸	پروان	۱۶
۰	۰	۲,۶۲٪	۱۰	۱	۳	۶	تخار	۱۷
۰	۰	۲,۳۶٪	۹	۱	۴	۴	لغمان	۱۸
۰	۰	۲,۳۶٪	۹	۰	۱	۸	بغلان	۱۹
۰	۰	۲,۳۶٪	۹	۰	۴	۵	کندوز	۲۰
۰	۰	۲,۳۶٪	۹	۱	۵	۳	جوزجان	۲۱
۰	۰	۲,۳۶٪	۹	۰	۶	۳	سرپل	۲۲
۰	۱	۲,۳۶٪	۹	۰	۵	۴	دایکندی	۲۳
۰	۰	۲,۰۹٪	۸	۱	۲	۵	لوگر	۲۴
۰	۰	۲,۰۹٪	۸	۰	۴	۴	سمنگان	۲۵
۰	۱	۲,۰۹٪	۸	۰	۵	۳	نیمروز	۲۶
۰	۰	۲,۰۹٪	۸	۰	۶	۲	پکتیکا	۲۷
۰	۰	۲,۰۹٪	۸	۰	۵	۳	پنجشیر	۲۸
۱	۰	۱,۸۳٪	۷	۰	۰	۷	کاپیسا	۲۹
۰	۰	۱,۸۳٪	۷	۱	۴	۲	زابل	۳۰

۱	۰	۱,۸۳%	۷	۱	۲	۴	غور	۳۱
۲	۰	۱,۵۷%	۶	۰	۳	۳	بادغیس	۳۲
۰	۰	۱,۵۷%	۶	۱	۴	۱	ارزگان	۳۳
۰	۰	۱,۸۳%	۷	۰	۳	۴	نورستان	۳۴
۱۹	۱۰	۱۰۰,۰۰%	۳۸۲	۲۲	۱۵۵	۲۰۵	مجموع	

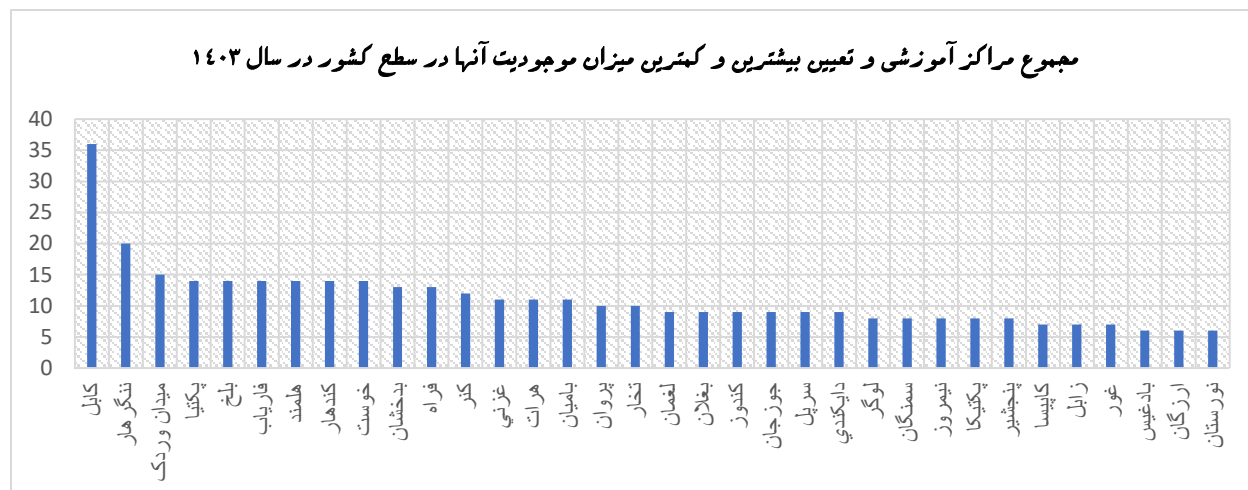
جدول فوق به وضوح نشان می دهد که از مجموع ۲۹ باب مراکز تعلیمات تخنیکی - مسلکی در سطح کشور، به تعداد ۱۰ باب مرکز آن فعال بوده و به تعداد ۱۹ باب دیگر آن غیرفعال می باشد. در نهایت، از مجموع ۴۱۱ باب مرکز آموزش تعلیمات تخنیکی و مسلکی در کشور، به تعداد ۳۸۲ (۹۳٪) مرکز آن دولتی بوده و به تعداد ۲۹ (۷٪) مراکز تعلیمی آن خصوصی می باشد. همچنان قابل یادآوری می باشد تعداد مراکز تعلیمی خصوصی در سال ۱۴۰۳ در مقایسه به سال های قبل کاهش قابل توجه را نشان میدهد.

گراف شماره (۲)

ارقام های گردآوری شده از سراسر مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در کشور نشان می دهد که بیشترین تعداد مراکز تعلیمی دولتی در سال ۱۴۰۳ را به شمول انستیتوت ها، لیسه ها و تعلیمات خاص و نیز در قالب مراکز شهری و بیرون شهری ولایت کابل دارد با داشتن ۳۶ باب مرکز تعلیمی، به تعقیب آن ولایت ننگرهار با داشتن ۲۰ باب مرکز آموزشی از جایگاه دوم برخوردار بوده و پس از آن ولایت میدان وردک با داشتن ۱۵ باب مرکز آموزشی -تخنیکی و مسلکی رتبه سوم را دارا می باشد. همچنین کمترین رقم مراکز دولتی را به شمول انستیتوت ها، لیسه ها و تعلیمات خاص و نیز در قالب مراکز شهری و بیرون شهری را از پایین به بالا ولایت های ارزگان و بادغیس هریک با داشتن ۶ مرکز آموزشی و نیز ولایت های غور، نورستان، کاپیسا و زابل هریک با داشتن

۷ مرکز آموزشی و همینطور ولایت های پنجشیر، پکتیا، نیمروز، سمنگان و لوگر هریک با داشتن ۸ مرکز آموزشی، دارا می باشند. باید اضافه نمود اینکه بیشترین تعداد مراکز تعلیمی خصوصی را شهر کابل و ولات کندهار که هرکدام ۲ مرکز را در بر داشته و در غالب ولایات کشور کدام مرکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی خصوصی فعالیت ندارد. همچنین آرمارهای گردآوری شده نشان می دهد که در سراسر کشور به تعداد ۱۹ باب مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی جواز خویش از واحدهای مربوط اخذ نموده اما غیر فعال می باشند.

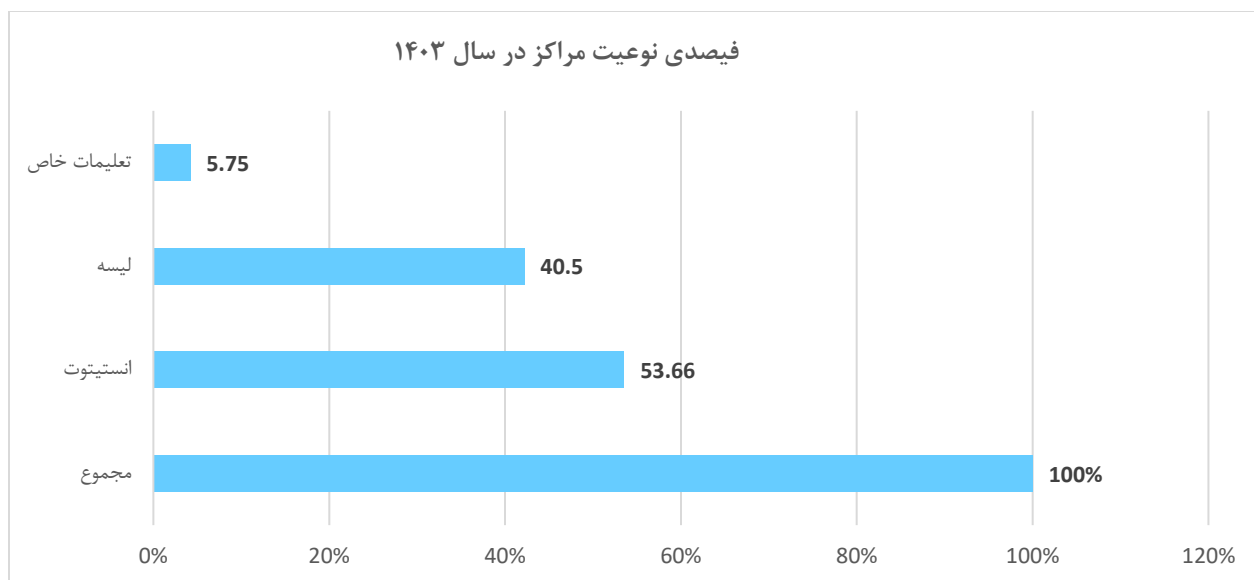

گراف شماره (۳)

ارقام های گردآوری شده نشان می دهد که در سال ۱۴۰۳ از مجموع مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی فعال در سراسر کشور اعم از مراکز شهری و بیرون شهری، ۹۳٪ مرکز آن دولتی بوده و صرفاً ۷٪ فیصد آنها را مراکز تعلیمی خصوصی به خود اختصاص داده است. قابل یادآوری می باشد که به تعداد ۱۹ باب مرکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی به رغم اینکه جواز فعالیت خویش را از اداره اخذ نموده اند ولی بنابر دلایل نامعلوم غیر فعال می باشند.

نوعیت مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی

همانطوریکه در جدول شماره (۱) مشاهده می گردد، تعداد مراکز دولتی تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ به ۳۸۲ باب مرکز تعلیمات تخنیکی – مسلکی می رسد که از این میان به تعداد ۲۰۵ باب انستیتوت، ۱۵۵ باب لیسه و ۲۲ باب دیگر آن به تعلیمات خاص در سراسر کشور اعم از محیط های شهری و بیرون شهری تعلق گرفته است.

گراف شماره (۴)

طوری‌که در گراف شماره (۴) به نمایش گذاشته شده است، در سال ۱۴۰۳ مجموع تعداد مراکز تعلیمات تخنیکی – مسلکی به ۳۸۲ باب مرکز می‌رسد که از این میان ۵۳,۶۶ فیصد آن شامل انستیتوت‌ها، ۴۰,۵ فیصد آن شامل لیسه‌ها و نیز به تعداد ۵,۷۵ فیصد دیگر آن شامل تعلیمات خاص می‌گردد؛ یعنی بیشترین فیصدی مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ خورشیدی را انستیتوت‌ها و کمترین فیصدی آن را مراکز تعلیمات خاص به خود اختصاص داده‌اند.

مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی بر حسب جنسیت

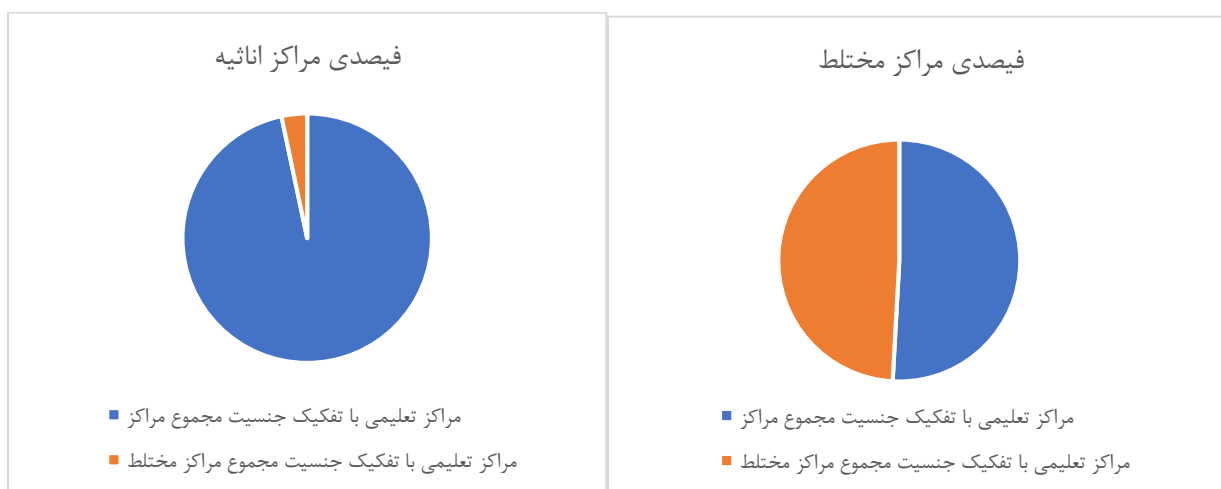
همان‌طور که در جدول شماره (۲) نشان داده شده است، مجموع مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال (۱۴۰۳) از نظر جنسیت، به مراکز اناث و مختلط تنظیم گردیده است؛ به این معنا در سراسر کشور به تعداد (۱۳) مرکز تعلیمات تخنیکی وجود دارد که فقط می‌توانند شاگردان اناثیه را جذب کنند، این درحالی است که به تعداد (۳۶۹) مرکز دیگر آن به صورت مختلط می‌باشد.

جدول شماره (۲): تفکیک مراکز تعلیمی در سال ۱۴۰۳ براساس جنسیت

مراکز تعلیمی با تفکیک انائیه و مختلط							
مراکز مختلط			مراکز انائیه			ولایت	شماره
مجموع	مکتب	انستیتوت	مجموع	مکتب	انستیتوت		
۱۳	۵	۸	۰	۰	۰	کابل	۱
۷	۰	۷	۰	۰	۰	کاپیسا	۲
۱۰	۲	۸	۰	۰	۰	پروان	۳
۱۵	۲	۱۳	۰	۰	۰	میدان وردک	۴
۷	۳	۴	۱	۰	۱	لوگر	۵
۱۱	۶	۵	۰	۰	۰	غزنی	۶
۱۳	۹	۴	۱	۰	۱	پکتیا	۷
۲۰	۱۳	۷	۰	۰	۰	ننګرهار	۸
۹	۵	۴	۰	۰	۰	لغمان	۹
۱۱	۶	۵	۱	۰	۱	کنر	۱۰
۱۳	۴	۹	۰	۰	۰	بدخشان	۱۱
۱۰	۴	۶	۰	۰	۰	تخار	۱۲
۸	۱	۷	۱	۰	۱	بغلان	۱۳
۸	۴	۴	۱	۰	۱	کندز	۱۴
۷	۴	۳	۱	۰	۱	سمنگان	۱۵
۱۴	۷	۷	۰	۰	۰	بلخ	۱۶
۹	۶	۳	۰	۰	۰	جوزجان	۱۷
۱۴	۱۰	۴	۰	۰	۰	فاریاب	۱۸
۶	۴	۲	۰	۰	۰	بادغیس	۱۹
۱۱	۶	۵	۰	۰	۰	هرات	۲۰
۱۲	۹	۳	۱	۰	۱	فراه	۲۱
۷	۴	۳	۱	۱	۰	نیمروز	۲۲
۱۳	۶	۷	۱	۰	۱	هلمند	۲۳
۱۴	۶	۸	۰	۰	۰	کندهار	۲۴
۷	۵	۲	۰	۰	۰	زابل	۲۵
۶	۵	۱	۰	۰	۰	ارزگان	۲۶
۶	۳	۳	۱	۰	۱	غور	۲۷
۱۱	۶	۵	۰	۰	۰	بامیان	۲۸
۸	۶	۲	۰	۰	۰	پکتیکا	۲۹

۶	۴	۲	۰	۰	۰	نورستان	۳۰
۹	۶	۳	۰	۰	۰	سرپل	۳۱
۱۳	۶	۷	۱	۰	۱	خوست	۳۲
۸	۵	۳	۰	۰	۰	پنجشیر	۳۳
۹	۵	۴	۰	۰	۰	دایکندی	۳۴
۲۱	۰	۲۱	۲	۰	۲	شهر کابل	۳۵
۳۶۶	۱۷۷	۱۸۹	۱۳	۱	۱۲	مجموع	

لازم به ذکر می باشد که از مجموعه (۱۳) مرکز اناثیه به تعداد (۱۲) مرکز آنستیتوت بوده و صرفاً (۱) مرکز آن مکتب می باشد. همچنین از مجموع (۳۶۹) مراکز مختلط در سطح کشور به تعداد (۱۹۳) باب مرکز آن انستیتوت بوده و به تعداد (۱۷۶) باب دیگر آن را لیسسه تشکیل می دهد. باید خاطر نشان نمود که انستیتوت های مخصوص شاگردان اناث در ولایت های لوگر، پکتیا، کنر، بغلان، کندز، سمنگان، فراه، هلمند، غور، خوست و شهر کابل موقعیت دارند.

گراف شماره (۵) مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی به اساس جنسیت، سال ۱۴۰۳

لازم به ذکر می باشد این که برحسب پالیسی رهبری امارت اسلامی افغانستان تمامی مراکز اناثیه به حالت تعلیق بوده و شاگردان آن تحت امر تعلیم و تحصیل قرار ندارند.

مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکي شهري و بیرون شهري

تمامی مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکي برحسب موقعیت به دو دسته (شهري و بیرون شهري) تقسیم‌بندی می‌شود. در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۱۴۰ (۳۶,۹٪) مرکز تعلیمی شهري و به تعداد ۲۳۹ (۶۳,۰۶٪) مرکز تعلیمی بیرون شهري و یا اطراف در سطح کشور وجود داشته است.

جدول شماره (۳)

مراکز تعلیمات تخنیکي - مسلکي با تفکیک نوعیت و موقعیت آنها						
شماره	نام ولایت	موقعیت مراکز		نوعیت مراکز		
		شهري	بیرون شهري	انستیتوت	لیسه	تعلیمات خاص
۱	کابل	۰	۱۳	۸	۵	۰
۲	کاپیسا	۱	۶	۷	۰	۰
۳	پروان	۳	۷	۸	۲	۰
۴	میدان وردک	۳	۱۲	۱۳	۱	۱
۵	لوگر	۵	۳	۵	۲	۱
۶	غزنی	۴	۷	۵	۵	۱
۷	پکتیا	۴	۱۰	۵	۹	۰
۸	ننګرهار	۴	۱۶	۷	۱۲	۱
۹	لغمان	۴	۵	۴	۴	۱
۱۰	کنر	۳	۹	۶	۶	۰
۱۱	بدخشان	۲	۱۱	۹	۳	۱
۱۲	تخار	۳	۷	۶	۳	۱
۱۳	بغلان	۲	۷	۸	۱	۰
۱۴	کنډز	۴	۵	۵	۴	۰
۱۵	سمنگان	۳	۵	۴	۴	۰
۱۶	بلخ	۷	۷	۷	۶	۱
۱۷	جوزجان	۴	۵	۳	۵	۱
۱۸	فاریاب	۳	۱۱	۴	۹	۱
۱۹	بادغیس	۲	۴	۲	۴	۰
۲۰	هرات	۶	۵	۵	۴	۲
۲۱	فراه	۵	۸	۴	۸	۱
۲۲	نیمروز	۴	۴	۳	۵	۰
۲۳	هلمند	۵	۹	۸	۵	۱

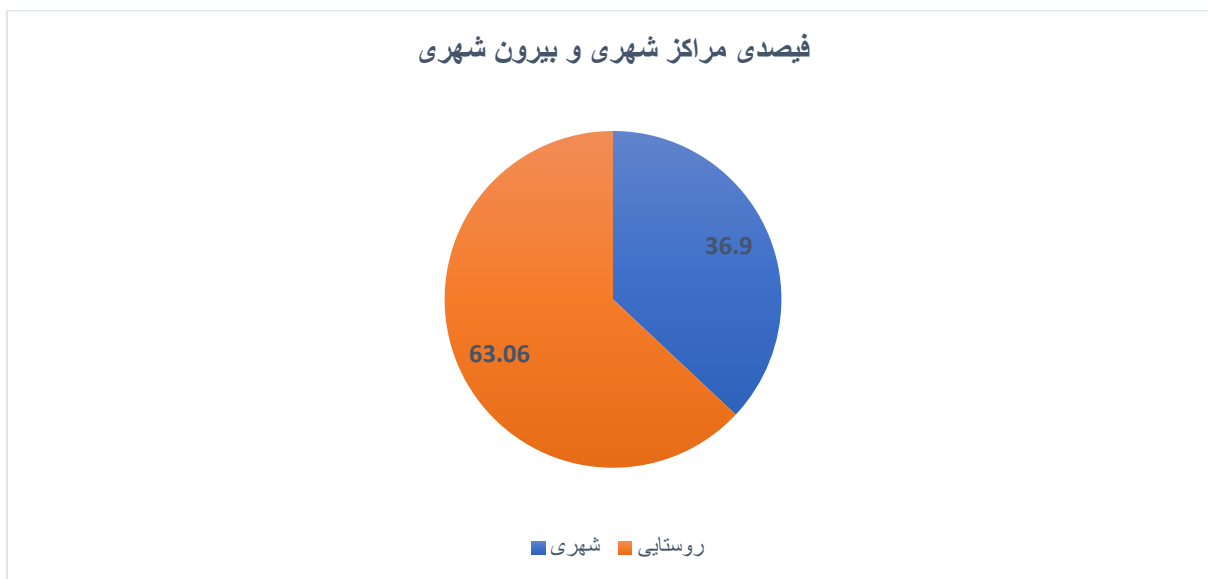
۱	۵	۸	۸	۶	کندهار	۲۴
۱	۴	۲	۴	۳	زابل	۲۵
۱	۴	۱	۳	۳	ارزگان	۲۶
۱	۲	۴	۳	۴	غور	۲۷
۱	۵	۵	۷	۴	بامیان	۲۸
۰	۶	۲	۷	۱	پکتیکا	۲۹
۰	۴	۲	۴	۲	نورستان	۳۰
۰	۶	۳	۶	۳	سرپل	۳۱
۱	۵	۸	۹	۵	خوست	۳۲
۰	۵	۳	۶	۲	پنجشیر	۳۳
۰	۵	۴	۶	۳	دایکندی	۳۴
۲	۰	۲۱	۰	۲۳	شهر کابل	۳۵
۲۲	۱۵۸	۱۹۹	۲۳۹	۱۴۰	مجموع	

جدول شماره (۲) نشان دهنده تمام مراکز تعلیمی دولتی تعلیمات تخنیکی و مسلکی شهری و بیرون شهری در کشور است. در سال ۱۴۰۳ از مجموع ۳۷۹ مرکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور به تعداد ۱۴۰ باب مرکز آن در مناطق شهری موقعیت داشته و به تعداد ۲۳۹ باب مرکز دیگر آن در محیط های بیرون شهری (روستاها و ولسوالی ها) موقعیت دارند. این جدول به خوبی گویای این امر است که بیشترین میزان موجودیت مراکز مربوط به تعلیمات تخنیکی و مسلکی در محیط های بیرون از شهر قرار دارند. پس می توان اینگونه نتیجه گیری نمود که توازن و دسترسی یکسان به مراکز تعلیمی این اداره از جمله اولویت ها و نیز مهمترین استراتژی های رهبری این اداره بوده و ناگفته پیداست که تنها تمرکز بالای محیط های شهری و در مراکز ولایات صورت نگرفته است؛ بلکه نگاهها و رویکرد های سیاست گذاران این اداره، ملی محور و تمام شمول می باشد.

مراکز تعلیمی شهری و بیرون شهری بر حسب ولایت

همان طوری که جدول شماره (۲) نشان می دهد در سال ۱۴۰۳ ولایت های ۲۳ مرکز، ولایت بلخ ۷ مرکز، و نیز ولایت های هرات و کندهار هر کدام با ۶ مرکز، از جمله ولایت های محسوب می گردند که بیشترین لیسه ها و انستیتوت ها را در مناطق شهری دارند. همچنان ولایت کابل با رقم ۰ مرکز، ولایت های ارزگان و کاپیسا هر کدام با داشتن ۱ مرکز و نیز ولایت های بدخشان، تخار، بغلان، فاریاب، بادغیس و پنجشیر هر کدام با داشتن ۲ مرکز، همینطور ولایت های پروان، میدان وردک، کنر، تخار، سمنگان، فاریاب، زابل، ارزگان، سرپل و دایکندی هر کدام با داشتن ۳ مرکز از جمله ولایت های به شمار می روند که کمترین لیسه ها و انستیتوت های

شهری را دارا در خود جای داده اند. همچنین ولایت های ننگرهار با ۱۶ مرکز، کابل با ۱۳ مرکز، میدان وردک با ۱۲ مرکز و نیز بدخشان و فاریاب هر کدام با ۱۱ مرکز از جمله ولایت های هستند که بیشترین لیسه ها و انستیتوت های بیرون شهری و روستایی را دارا می باشند. در مقابل ولایت های لوگر، ارزگان و غور هر کدام با داشتن ۳ مرکز، ولایت های بادغیس، نیمروز و نورستان هر کدام با ۴ مرکز و نیز ولایت های هرات، جوزجان، کندز، سمنگان و لغمان هر کدام با داشتن ۵ مرکز، از جمله ولایت های محسوب می گردند که از میزان کمترین لیسه ها و انستیتوت های بیرون شهری و دهاتی برخوردار می باشند.

گراف شماره ۶) مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی به اساس موقعیت جغرافیایی

قسمی که در گراف بالا نشان داده شده است، در سال ۱۴۰۳ از مجموع ۳۷۹ مرکز تعلیمی تعلیمات تخنیکی و مسلکی موجود در کشور، حدود ۶۳،۰۶٪ از مراکز در مناطق روستایی و بیرون شهری قرار دارند در حالیکه در حدود ۳۶،۹ درصد این مراکز مربوط به مناطق شهری می گردد. در نتیجه می توان بیان نمود میزان بیشتر از این مراکز در خارج از محیط های بیرون شهری و در مناطق روستایی قرار دارند.

اقلیم مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی

توجه به اقلیم در برنامه ریزی ها و پلان گذاری های تعلیمی و تحصیلی از نقش مهم و بسزایی برخوردار می باشد؛ زیرا آشکارا و مبرهن است که عموم نیازمندی ها، مسایل تدارکاتی و تسهیلات مراکز آموزشی نظر به تفاوت ها و تغییرات اقلیمی از یکدیگر متمایز می باشد. کشور عزیز ما افغانستان همانطوری که در بسیاری از مباحث و موارد دیگر همانند یک باغستان زیبا و جذاب از نظر دموگرافیکی شاهد تنوعات بسیاری می باشد، از نظر اقلیمی نیز در این کشور شاهد

تفاوت ها و اختلافات اقلیمی هستیم که در یک دسته بندی کلان و عمده به دو بخش (سردسیر و گرمسیر) دسته بندی می گردد. این بخش بندی به دلیل تفاوت و تغییرات اقلیمی ولایات، مناطق و روستاهای مختلف کشور صورت گرفته است. نظر به این دسته بندی، شروع و ختم سال تحصیلی مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی تعیین می شوند؛ یعنی مجموع مراکز تحصیلی مربوط به این اداره در سطح کشور نظر به اقتضای اقلیم همان منطقه ای که مراکز در آنجا موقعیت دارند، شروع و ختم می گردد. از همین خاطر مدیریت عمومی احصائیه لازم دانست تا ارقامی را ارایه بدارد که بر بنیاد آن مراکز تحصیلی از نظر اقلیمی تفکیک گردیده باشند؛ زیرا مسئولین و مدیران ارشد این اداره قطعاً برای تصمیم گیری های درست به آن ضرورت پیدا خواهند نمود.

جدول شماره (۴) لیست مراکز تحصیلی بر حسب اقلیم

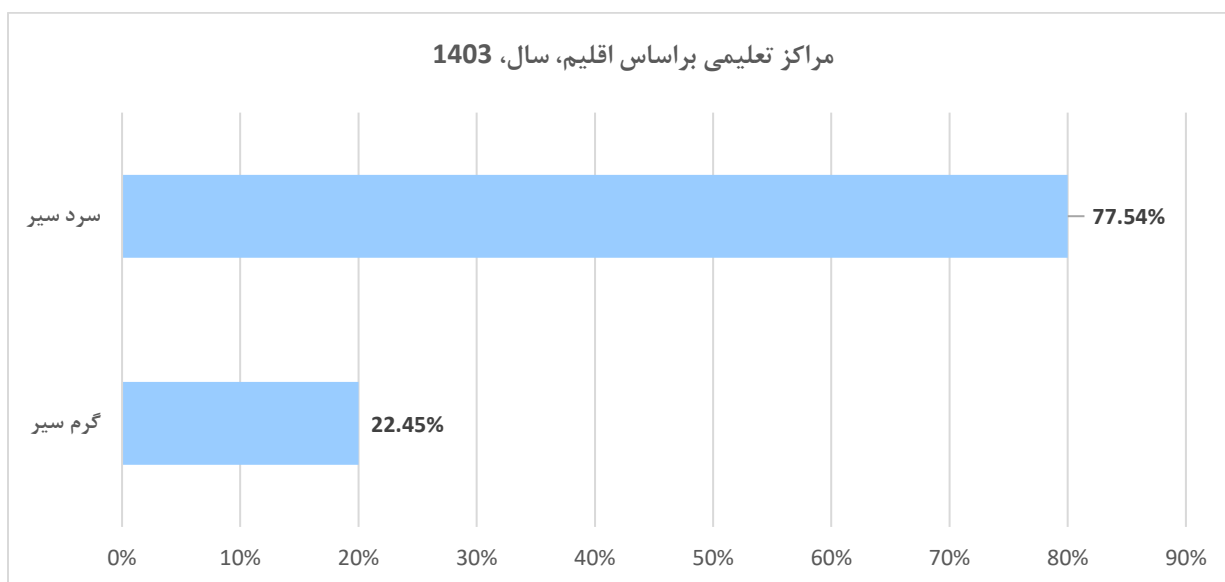
لیست مراکز تحصیلی بر اساس اقلیم با تفکیک (گرمسیر و سردسیر)									
سرد سیر				گرم سیر				ولایت	شماره
تعلیمات خاص		لیسه	انستیتوت	تعلیمات خاص		لیسه	انستیتوت		
لیسه	انستیتوت			لیسه	انستیتوت				
۱	۰	۴	۱	۰	۰	۰	۰	ارزگان	۱
۰	۰	۳	۳	۰	۰	۰	۰	بادغیس	۲
۱	۰	۳	۹	۰	۰	۰	۰	بدخشان	۳
۰	۰	۱	۷	۰	۰	۰	۱	بغلان	۴
۱	۰	۶	۷	۰	۰	۰	۰	بلخ	۵
۰	۰	۲	۸	۰	۰	۰	۰	پروان	۶
۰	۰	۹	۵	۰	۰	۰	۰	پکتیا	۷
۰	۰	۵	۳	۰	۰	۰	۰	پنجشیر	۸
۱	۰	۳	۶	۰	۰	۰	۰	تخار	۹
۱	۰	۵	۸	۰	۰	۰	۰	خوست	۱۰
۰	۰	۵	۴	۰	۰	۰	۰	دایکندی	۱۱
۰	۰	۶	۳	۰	۰	۰	۰	سرپل	۱۲
۰	۰	۴	۴	۰	۰	۰	۰	سمنگان	۱۳
۱	۰	۵	۵	۰	۰	۰	۰	غزنی	۱۴

۱	۰	۲	۴	۰	۰	۰	۰	غور	۱۵
۰	۰	۲	۰	۱	۰	۵	۵	فراه	۱۶
۰	۰	۰	۷	۰	۰	۰	۰	کاپیسا	۱۷
۰	۰	۰	۰	۱	۰	۵	۸	کندهار	۱۸
۰	۰	۳	۵	۰	۰	۳	۲	کنر	۱۹
۰	۰	۱	۰	۱	۰	۴	۴	لغمان	۲۰
۱	۰	۱	۱۳	۰	۰	۰	۰	میدان وردک	۲۱
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۵	۳	نیمروز	۲۲
۲	۰	۲	۷	۰	۰	۰	۰	هرات	۲۳
۰	۰	۰	۰	۱	۰	۵	۸	هلمند	۲۴
۱	۰	۵	۵	۰	۰	۰	۰	بامیان	۲۵
۰	۲	۵	۳۰	۰	۰	۰	۰	کابل	۲۶
۰	۰	۴	۵	۰	۰	۰	۰	کندز	۲۷
۱	۰	۲	۳	۰	۰	۳	۰	جوزجان	۲۸
۰	۰	۶	۲	۰	۰	۰	۰	پکتیکا	۲۹
۱	۰	۴	۲	۰	۰	۰	۰	زابل	۳۰
۱	۰	۲	۵	۰	۰	۰	۰	لوگر	۳۱
۰	۰	۳	۱	۱	۰	۹	۶	ننگرهار	۳۲
۰	۰	۳	۳	۰	۰	۰	۱	نورستان	۳۳
۱	۰	۵	۴	۰	۰	۴	۰	فاریاب	۳۴
۱۵	۲	۱۱۱	۱۶۹	۵	۰	۴۳	۳۸	مجموع مراکز	

در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۸۶ (۲۲,۴۵٪) باب انستیتوت، لیسه و نیز مراکز تعلیمات خاص در مناطق گرمسیر قرار گرفته اند، این در حالی است که به تعداد ۲۹۷ (۷۷,۵۴٪) باب مراکز دیگر آن در مناطق سردسیر موقعیت دارند. لازم به ذکر اینکه بیشترین میزان این مراکز اعم از انستیتوت، لیسه و تعلیمات خاص در محیط های اقلیمی سردسیر قرار دارند.

همانطوری که در جدول شماره (۴) مشاهده می شود، ولایت‌های ننگرهار با ۱۶ مرکز، کندهار و هلمند هرکدام با ۱۴ مرکز بیشترین ارقام مراکز و نیز ولایت های مانند بغلان و نورستان هرکدام با (۱) مرکز و جوزجان با داشتن (۳) مرکز از میزان کمترین ارقام مراکز تعلیمات تخنیکی - مسلکی در سال ۱۴۰۳ در مناطق گرمسیر محسوب می گردند.

همچنین ولایت های کابل با (۳۷) مرکز، میدان وردک با (۱۵) مرکز و بلخ، خوست و پکتیا هرکدام با (۱۴) مرکز از میزان بیشترین و همینطور ولایت های چون لغان با (۱) مرکز، فراه با (۲) مرکز و ننگرهار با (۴) مرکز از میزان کمترین مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در نواحی اقلیمی سردسیر در سال ۱۴۰۳ را برخوردار می باشند.

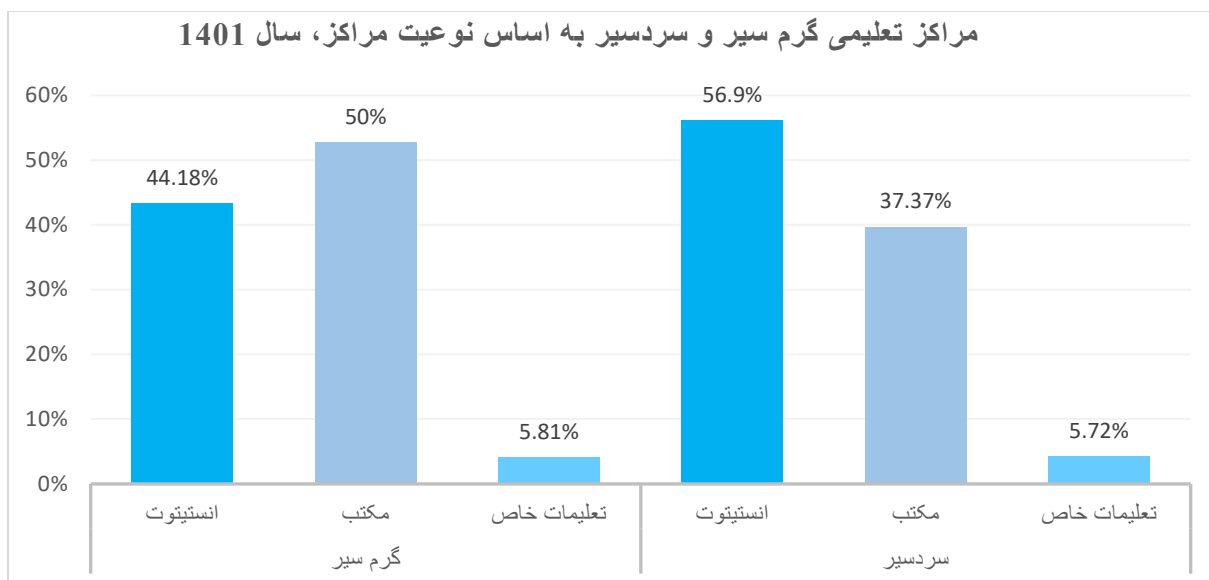
گراف شماره (۷): تناسب مراکز گرمسیر و سردسیر

گراف شماره (۷) نشان دهنده فیصدی مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی از نظر اقلیم (گرم سیر و سردسیر) در سال ۱۴۰۳ می باشد. در این سال در حدود (۲۲,۴) درصد مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در مناطق اقلیمی سردسیر و نیز در حدود (۷۷,۵۴) درصد از مراکز در محیط ها و مناطق سردسیر مستقر می باشند.

مراکز تعلیمی تعلیمات تخنیکی و مسلکی به اساس اقلیم

طوری که در جدول شماره (۴) نشان داده شده است از مجموع ۳۸۲ باب مرکز در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۸۶ باب مرکز تعلیمی در مناطق گرم سیر وجود دارد که از آن جمله به تعداد ۳۸ باب انستیتوت، ۴۳ باب لیسه و ۵ مرکز تعلیمات خاص درین نواحی (گرمسیر) موقعیت دارند. همچنین از مجموع ۲۹۷ باب مراکز تعلیمات تخنیکی مستقر در مناطق و نواحی سردسیر، به تعداد ۱۶۹

باب آن انستیتوت، به تعداد ۱۱۱ باب دیگر آن لیسه، به تعداد ۲ باب آن انستیتوت خاص و به تعداد ۱۵ باب دیگر آن از نوع لیسه خاص می باشند.

گراف شماره (۸) مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی به اساس اقلیم و برنامه

گراف شماره (۸) نشان دهنده فیصدی مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی نظر به اقلیم (گرم سیر و سردسیر) با تفکیک نوعیت این مراکز در سال ۱۴۰۳ می باشد. در سال ۱۴۰۳ فیصدی انستیتوتها در مناطق گرم سیر ۴۴٫۸۱٪ بوده که این فیصدی برای انستیتوتها در مناطق سردسیر به ۵۶٫۹٪ می رسد، یعنی فیصدی انستیتوتها برای مناطق گرم سیر نسبت به مناطق سرد سیر ۱۲٪ بیشتر می باشد. فیصدی لیسه های تعلیمات تخنیکی و مسلکی در مناطق گرم سیر ۵۰٪ بوده که این فیصدی در مناطق سردسیر ۳۷٫۳۷٪ است، این تناسب نشان میدهد که فیصدی لیسه ها در مناطق گرم سیر نظر به مناطق سردسیر ۱۳٪ بیشتر می باشد. فیصدی مراکز تعلیمات خاص در مناطق گرم سیر و سردسیر یکسان و برابر (۵٫۷٪) می باشد.

مراکز تعلیمی برحسب سکتور

ارایه آمار و ارقام احصائیوی مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی براساس سکتور و رشته های تعلیمی و نیز تحلیل آنها یکی از مهمترین مباحث مربوط به این گزارش محسوب می گردد؛ زیرا این هم می تواند برای تصمیم گیری مدیران ارشد اداره ممد و مفید واقع شده، هم می تواند برای شناسایی فرصت ها و چالشهای فرا راه مراکز تعلیمی و همچنین

برای بهبود کیفیت آموزش و نیز انکشاف متوازن مراکز آموزشی تعلیمات تکنیکی و مسلکی نقش ارزنده و مغتنمی ایفا نماید. از همین خاطر این گزارش در پی آن است تا واقعیت های مربوط به احصائیه مراکز تعلیمی را با تفکیک سکتور ارایه نماید.

جدول شماره (۵): لیست مراکز تعلیمی با تفکیک سکتورها و واحدهای رشتوی

لیست مراکز به اساس سکتور در سال ۱۴۰۳										
شماره	ولایت	زراعت و علوم حیوانی	کثیرالرشتوی	اقتصاد و مدیریت	علوم تکنیکی	انجینری نفت و گاز	تکنالوژی معلوماتی	علوم صنایع	رشته های دیگر به شمول تعلیمات خاص	مجموع مراکز
۱	ولایت کابل	۴	۱۶	۵	۶	۰	۱	۱	۴	۳۷
۲	کاپیسا	۳	۲	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۷
۳	پروان	۱	۸	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۱۰
۴	میدان وردک	۱	۱۱	۰	۲	۰	۰	۰	۱	۱۵
۵	لوگر	۲	۲	۱	۱	۱	۰	۰	۱	۸
۶	غزنی	۴	۴	۱	۱	۰	۰	۰	۱	۱۱
۷	پکتیا	۳	۸	۰	۳	۰	۰	۰	۰	۱۴
۸	ننگرهار	۱۳	۲	۲	۲	۰	۰	۰	۱	۲۰
۹	لغمان	۴	۱	۱	۲	۰	۰	۰	۱	۹
۱۰	کنر	۵	۳	۲	۲	۰	۰	۱	۰	۱۳
۱۱	بدخشان	۶	۶	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱۳
۱۲	تخار	۴	۴	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۱۰
۱۳	بغلان	۲	۴	۱	۱	۰	۰	۰	۱	۹
۱۴	کندوز	۳	۳	۲	۱	۰	۰	۰	۰	۹
۱۵	سمنگان	۴	۲	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۸
۱۶	بلخ	۴	۳	۱	۳	۱	۰	۰	۲	۱۴

۹	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۲	۴	جوزجان	۱۷
۱۴	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۷	۶	فاریاب	۱۸
۶	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۲	۳	بادغیس	۱۹
۱۱	۳	۰	۰	۰	۲	۱	۳	۲	هرات	۲۰
۱۳	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۵	۵	فراه	۲۱
۸	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۱	۵	نیمروز	۲۲
۱۴	۱	۰	۰	۰	۳	۱	۲	۷	هلمند	۲۳
۱۴	۱	۰	۰	۰	۲	۳	۴	۴	کندهار	۲۴
۷	۱	۰	۰	۰	۰	۱	۲	۳	زابل	۲۵
۶	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۲	۳	ارزگان	۲۶
۷	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۳	۲	غور	۲۷
۱۱	۱	۰	۰	۰	۱	۱	۳	۵	بامیان	۲۸
۸	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۴	۳	پکتیکا	۲۹
۷	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۴	۲	نورستان	۳۰
۹	۰	۰	۰	۱	۱	۰	۳	۴	سرپل	۳۱
۱۴	۱	۰	۰	۰	۱	۲	۸	۲	خوست	۳۲
۸	۰	۰	۰	۰	۶	۱	۱	۰	پنجشیر	۳۳
۹	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۳	۵	دایکندی	۳۴
۳۸۲	۲۵	۲	۲	۶	۴۵	۳۵	۱۲۳	۱۳۴	مجموع	

جدول شماره (۵) نشاندهنده معلومات احصائیوی و آماری مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی بر حسب سکتور در سال ۱۴۰۳ می باشد. در این جدول نشان داده شده است که مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی به (۹) سکتور و واحد رشتوری دسته بندی گردیده است که از این میان بیشترین مراکز تعلیمی در سطح کشور را سکتور زراعت و علوم حیوانی به خود اختصاص داده است که بالغ بر ۱۳۴ مرکز می گردد. این در حالی است که تعداد سکتور و واحد کثیرالرشتوی ۱۲۳ مرکز، تعداد سکتور علوم تخنیکی به ۴۵ مرکز، تعداد سکتور اقتصاد و مدیریت به ۳۵ مرکز، تعداد رشته های دیگر به شمول تعلیمات خاص به ۲۵ مرکز، تعداد سکتور انجینیری نفت و گاز به ۶ مرکز و سکتورهای علوم صنایع و تکنالوژی معلوماتی هریک به ۲ مرکز منتهی می گردند.

مراکز تعلیمی جدید التأسيس در دوره امارت

از آنجا که امارت اسلامی افغانستان در پالیسی ها و استراتژی های کلان و عمده خویش در کنار بسیاری از مسایل و مواردی دیگر به حوزه تعلیم و مباحث تحصیلی عطف توجه نموده است، لازم به نظر رسید تا آماری از مراکزی تأسیس شده در دوره امارت اسلامی افغانستان با تفکیک سال ها حکومت داری آن ارایه گردد.

لیست مراکز آموزشی تأسیس شده در دوره امارت اسلامی طی سالهای ۱۴۰۱-۱۴۰۳											
شماره	ولایت	سال ۱۴۰۱			سال ۱۴۰۲			سال ۱۴۰۳			مجموع
		انسیتوت	لیسه	تعلیمات خاص	انسیتوت	لیسه	تعلیمات خاص	انسیتوت	لیسه	تعلیمات خاص	
۱	ارزگان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱	۲
۲	بادغیس	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بدخشان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۴	بغلان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۵	بلخ	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۶	پروان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۷	پکتیا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	پنجشیر	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	تخار	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱
۱۰	خوست	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۱	دایکندی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۲	سرپل	۰	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۱
۱۳	سمنگان	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	غزنی	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	غور	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۱	۱

۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	فراه	۱۶
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کاپیسا	۱۷
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کندهار	۱۸
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کنر	۱۹
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لغمان	۲۰
۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	میدان وردک	۲۱
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	نیمروز	۲۲
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	هرات	۲۳
۲	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	هلمند	۲۴
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	بامیان	۲۵
۱	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کابل	۲۶
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	کندهار	۲۷
۲	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	۰	جوزجان	۲۸
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	پکتیکا	۲۹
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	زابل	۳۰
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	لوگر	۳۱
۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	ننگرهار	۳۲
۲	۰	۱	۰	۰	۰	۱	۰	۰	۰	نورستان	۳۳
۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	فاریاب	۳۴
۱۴	۶	۲	۲	۰	۳	۱	۰	۰	۰	مجموع ارقام مراکز آموزشی	

جدول شماره (۶): مراکز تأسیس شده در دوره پسا جمهوری.

همانطوری که در جدول شماره (۶) نشان داده شده است در دوره امارت اسلامی افغانستان به صورت جمعی به تعداد ۱۴ مرکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی تأسیس گردیده است که این میان به تعداد ۱۰ مرکز آموزشی اعم از انستیتوت،

لیسه و تعلیمات خاص در سال ۱۴۰۳، به تعداد ۴ مرکز اعم از لیسسه و انستیتوت در سال ۱۴۰۲ تأسیس و بنیان گذاری گردیده است، این درحالی است که در سال ۱۴۰۱ هیچ مرکز تعلیمی راه اندازی نگردیده است.

فصل سوم (بخش شاگردان)

مقدمه:

در سال ۱۴۰۳ مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در کشور عزیز ما افغانستان شاهد تحولات قابل توجهی در زمینه پذیرش و آموزش شاگردان بودند. این مراکز به عنوان یکی از ارکان اصلی توسعه نیروی انسانی ماهر و کارآمد در کشور، نقش حیاتی در تربیت و ارتقای سطح دانش و مهارت‌های تخصصی افراد ایفا می‌کنند. بررسی و ارزیابی ارقام احصائیوی و آماری مربوط به شاگردان این مراکز، به ویژه در سال ۱۴۰۳ می‌تواند تصویر دقیقی از روند رشد، چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این حوزه را فراهم نماید. در این گزارش، به تحلیل و ارزیابی ارقام‌های مربوط به شاگردان پرداخته می‌شود تا بتوان روند تحصیلی، توزیع جنسیتی، و سطح مهارت‌های شاگردان را مورد بررسی قرار داد و راهکارهای برای بهبود کیفیت آموزش و افزایش دسترسی به آموزش‌های تخنیکی و مسلکی در سراسر کشور ارائه داد. این آمار و تحیل‌های مرتبط به آن همچنین به تصمیم‌گیرندگان و سیاست‌گذاران کمک خواهد کرد تا استراتژی‌های مؤثری برای بهبود سیستم آموزش و مهارت‌های فنی و حرفه‌ای کشور برای نسل آینده میهن عزیز ما تدوین کرد.

در این فصل ما به دنبال ارائه دقیق معلومات احصائیوی شاگردان و دانش آموزان مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳، تحلیل‌های درست مرتبط به آن و اطلاعات کامل از ارقام‌های مورد ضرورت اداره و مخصوصاً هسته مرکزی هستیم. آمارهای مرتبط به شاگردان تعلیمات تخنیکی و مسلکی از سراسر کشور با محوریت‌ها و شاخص‌های چون آمار شاگردان دولتی و خصوصی، تحلیل آمارهای با تفکیک جنسیت‌ها، اطلاعات آماری و احصائیوی شاگردان با تفکیک نوعیت مراکز، ولایات و دیگر مسایل حیاتی احصائیوی شاگردان می‌توان رهبری این اداره را در روشنی حقایق قرار داده و در اتخاذ تصمیم درست و به موقع آنان مثر ثمر واقع گردد.

۱- بررسی کلی وضعیت شاگردان در مراکز دولتی و خصوصی

در تحلیل کلی وضعیت شاگردان در مراکز دولتی و خصوصی مربوط تعلیمات تخنیکی و مسلکی بر اساس ارقام و احصائییه‌های گردآوری شده در سطح کشور، می‌توان به چند نکته مهم اشاره کرد که به طور خلاصه وضعیت فعلی تعلیمات تخنیکی و مسلکی در کشور عزیز ما را نمایش می‌دهند. در این تحلیل، توجه به ابعاد مختلفی همچون تعداد شاگردان، تفاوت‌های جنسیتی، محیط‌های جغرافیایی و دسترسی به امکانات آموزشی از اهمیت بالایی برخوردار است.

۱-۱: مجموع شاگردان دولتی در سطح ملی

ارقام و احصائیه های گردآوری شده از عموم مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور که بعد از توحید در قالب جدول ذیل ارایه گردیده است، نشان می دهد که در سال ۱۴۰۳ در تمامی مراکز تعلیمی مربوط به این اداره تعداد داخله شاگردان به تعداد ۶۵۱۷۵ تن می رسد.

جدول شماره (۱): تعداد داخله شاگردان مراکز تعلیمی با تفکیک ولایت در سال ۱۴۰۳

ارقام شاگردان مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳							
شاگردان مراکز خصوصی			شاگردان مراکز دولتی			ولایت	شماره
مجموع	اناث	ذکور	مجموع	اناث	ذکور		
۱۱۸	۰	۱۱۸	۸۰۶۳	۱۰۷	۷۹۵۶	ولایت کابل	۱
۰	۰	۰	۱۵۵۸	۰	۱۵۵۸	کاپیسا	۲
۰	۰	۰	۲۴۷۴	۱۵	۲۴۵۹	پروان	۳
۰	۰	۰	۱۴۸۷	۷	۱۴۸۰	میدان وردک	۴
۰	۰	۰	۵۴۷	۱۲	۵۳۵	لوگر	۵
۰	۰	۰	۲۰۴۹	۷۳	۱۹۷۶	غزنی	۶
۰	۰	۰	۳۱۴۰	۰	۳۱۴۰	پکتیا	۷
۱۰۰	۰	۱۰۰	۴۹۱۷	۴۵	۴۸۷۲	ننګرهار	۸
۰	۰	۰	۳۰۵۷	۰	۳۰۵۷	لغمان	۹
۰	۰	۰	۱۵۷۷	۰	۱۵۷۷	کنر	۱۰
۰	۰	۰	۲۷۷۵	۲۸	۲۷۴۷	بدخشان	۱۱
۰	۰	۰	۱۴۷۳	۰	۱۴۷۳	تخار	۱۲
۰	۰	۰	۱۷۱۴	۰	۱۷۱۴	بغلان	۱۳
۰	۰	۰	۲۳۳۳	۰	۲۳۳۳	کندوز	۱۴
۰	۰	۰	۷۴۹	۰	۷۴۹	سمنگان	۱۵
۳۳۰	۰	۳۳۰	۲۴۲۷	۲۰	۲۴۰۷	بلخ	۱۶
۰	۰	۰	۱۱۳۴	۰	۱۱۳۴	جوزجان	۱۷

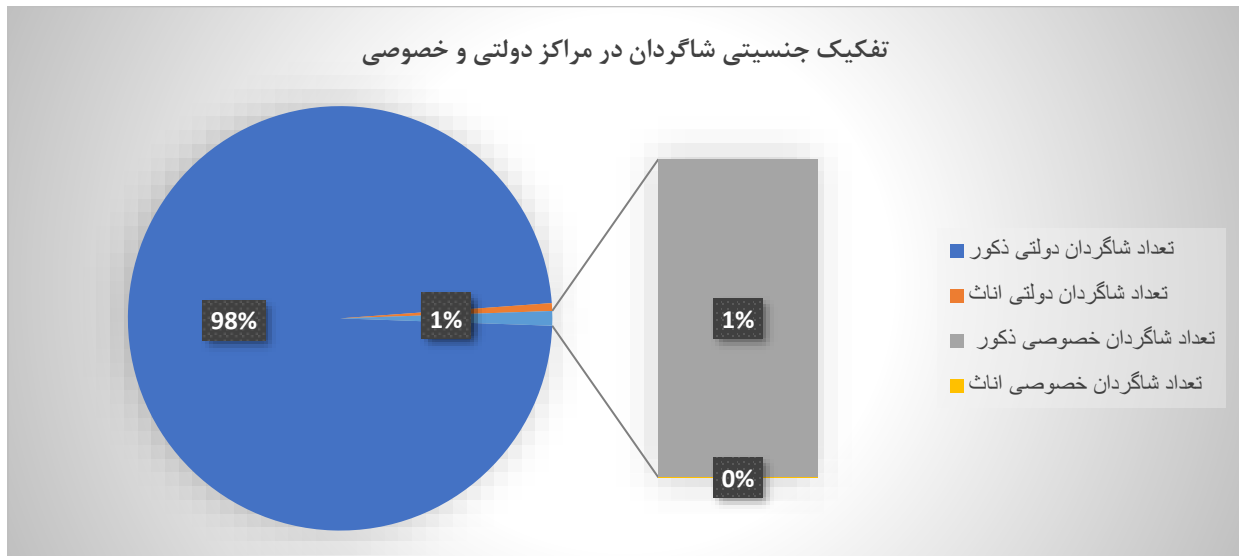
۰	۰	۰	۱۹۸۲	۰	۱۹۸۲	فاریاب	۱۸
۰	۰	۰	۱۹۷۲	۰	۱۹۷۲	بادغیس	۱۹
۰	۰	۰	۱۴۲۷	۲۴	۱۴۰۳	هرات	۲۰
۰	۰	۰	۸۷۳	۰	۸۷۳	فراه	۲۱
۴	۰	۴	۳۶۱	۰	۳۶۱	نیمروز	۲۲
۰	۰	۰	۳۶۷۰	۰	۳۶۷۰	هلمند	۲۳
۴۸	۰	۴۸	۲۰۹۴	۰	۲۰۹۴	کندهار	۲۴
۰	۰	۰	۳۷۳	۰	۳۷۳	زابل	۲۵
۰	۰	۰	۱۶۵۶	۰	۱۶۵۶	ارزگان	۲۶
۰	۰	۰	۱۱۲۴	۰	۱۱۲۴	غور	۲۷
۴۰	۰	۴۰	۱۰۲۳	۵۲	۹۷۱	بامیان	۲۸
۰	۰	۰	۱۱۸۱	۰	۱۱۸۱	پکتیکا	۲۹
۰	۰	۰	۹۱۸	۰	۹۱۸	نورستان	۳۰
۰	۰	۰	۵۷۵	۰	۵۷۵	سرپل	۳۱
۰	۰	۰	۲۴۶۱	۰	۲۴۶۱	خوست	۳۲
۰	۰	۰	۱۳۹۵	۰	۱۳۹۵	پنجشیر	۳۳
۷۶	۰	۷۶	۶۱۶	۰	۶۱۶	دایکندی	۳۴
۷۱۶	۰	۷۱۶	۶۵۱۷۵	۳۸۳	۶۴۷۹۲	مجموع	

لازم به ذکر و یادآوری می باشد که از مجموع این تعداد شاگرد، ۶۴۷۹۲ (۹۹,۴٪) تن آنان را شاگردان طبقه ذکور تشکیل می دهد، این در حالی می باشد که فقط تعداد داخله شاگردان طبقه اناث به ۳۸۳ (۰,۵۹٪) تن می رسد.

قسمی که در جدول شماره (۱) این فصل به نمایش گذاشته شده است، بیشترین میزان شاگردان را ولایت کابل با داشتن ۸۰۶۳ تن، ولایت ننگرهار با داشتن ۴۹۱۷ تن و ولایت هلمند با داشتن ۳۶۷۰ تن، دارا می باشند. اما ولایت نیمروز با داشتن ۳۶۱ نفر، ولایت زابل با داشتن ۳۷۳ نفر و نیز ولایت لوگر با داشتن ۵۴۷ نفر، از میزان کمترین شاگردان در سال ۱۴۰۳ در سطح ولایتی برخوردار می باشند.

۱-۲: مجموع شاگردان خصوصی در سطح ملی

همانطوری که در ارقام و احصائیه شاگردان مراکز دولتی طی سال ۱۴۰۳ در جدول فوق نمایش داده شده است، تعداد شاگردان مراکز خصوصی نیز به تفکیک ولایت ارایه گردیده است که تعداد آن به ۷۱۶ تن می رسد. لازم به ذکر می باشد که براساس اطلاعات ثبت شده در این مدیریت، هیچ شاگردی از طبقه اناث و در هیچ یکی از مراکز مربوط به تعلیمات تخنیکی و مسلکی در بخش خصوصی مشغول به تحصیل نیستند.

باید یادآور شد که شاگردان مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در ولایت های بلخ هریک با داشتن ۳۳۰ نفر، کابل با داشتن ۱۱۸ نفر، ننگرهار با داشتن ۱۰۰ نفر، دایکندی با داشتن ۷۶ نفر، کندهار با داشتن ۴۸ نفر، بامیان با ۴۰ نفر و نیمروز با ۴ نفر، تعداد کل شاگردان مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی خصوصی را دارا می باشند. همچنین آمارها نشان می دهد که این میزان نسبت به تعداد شاگردان در مراکز دولتی بسیار کم است؛ یعنی فقط (۰.۱٪) شاگردان دولتی را دارا می باشد. این ممکن است نشان دهندهی موانع مالی، نبود امکانات یا عدم اعتماد به مراکز خصوصی و یا هم دلایلی دیگری داشته باشد.

۱-۳: توزیع جغرافیایی و دسترسی به مراکز آموزشی

توزیع جغرافیایی شاگردان در مراکز مربوط به تعلیمات تخنیکی و مسلکی یکی از عوامل کلیدی در تحلیل دسترسی به فرصت های آموزشی در افغانستان است. بررسی این توزیع می تواند نمایانگر تفاوت های قابل توجه در دسترسی به منابع تعلیمی بین مناطق و ولایت های مختلف کشور باشد. این تحلیل به ما کمک می کند تا درک بهتری از چگونگی پراکندگی مراکز آموزشی و وضعیت حضور

شاگردان در مناطق مختلف بدست آوریم. علاوه بر این، تفاوت‌های جغرافیایی در تعداد و نوع مراکز تعلیمی، به‌ویژه در میان مراکز دولتی و خصوصی، می‌تواند نشان‌دهنده‌ی موانع اقتصادی، اجتماعی، و فرهنگی موجود در برخی از مناطق باشد. در این راستا، توجه به ولایاتی که از کمترین دسترسی به مراکز آموزشی برخوردار اند و همچنین ولایاتی که مراکز خصوصی در آن‌ها فعال هستند، ضروری است تا اقدامات لازم برای بهبود وضعیت آموزشی در این مناطق اتخاذ گردد.

در بیشتر ولایات، مراکز دولتی به طور گسترده‌ای فعال هستند و بسیاری از شاگردان در این مراکز مشغول تعلیم و فراگیری دانش تکنیکی و مسلکی هستند. برای مثال، ولایت‌های کابل با ۸،۰۶۳ شاگرد، ننگرهار با ۴،۹۱۷ شاگرد، بلخ با ۲،۴۲۷ شاگرد و کندهار با ۲،۰۹۴ شاگرد جزو ولایات پرجمعیت در مراکز تعلیمات تکنیکی و مسلکی دولتی هستند. این در حالی است که در بسیاری از ولایات، هیچ مرکز تعلیمات تکنیکی و مسلکی خصوصی و شاگردی در آنجا وجود ندارد. این ولایات شامل کاپیسا، پروان، میدان وردک، لوگر، غزنی، پکتیا، لغمان، کنر، بدخشان، تخار، بغلان، کندوز، سمنگان، جوزجان، فاریاب، بادغیس، هرات، فراه، هلمند، زابل، ارزگان، غور، پکتیکا، نورستان، سرپل، خوست، پنجشیر هستند.

۴-۱: ارقام شاگردان فارغ التحصیل به سطح ملی

با توجه به روند رو به رشد تحصیلات عالی و تعلیمات تکنیکی و مسلکی در افغانستان، گزارش حاضر در نظر دارد تا وضعیت شاگردان فارغ التحصیل شده از مراکز تعلیمی تعلیمات تکنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ را مورد بررسی قرار دهد. این گزارش به تحلیل تعداد و ویژگی‌های شاگردان فارغ التحصیل شده درین سال در سراسر مراکز آموزشی مربوطه اداره تعلیمات تکنیکی و مسلکی می‌پردازد. تاباشد که مسئولین و سیاست‌گذاران حکومتی تأثیر آن را در بازار کار و نیازهای اقتصادی مورد سنجش قرار دهد.

تعلیمات تکنیکی و مسلکی، به عنوان یکی از ارکان اساسی توسعه پایدار و تقویت نیروی کار ماهر، نقشی حیاتی در پیشبرد برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی ایفا می‌کند. از آنجا که در سال‌های اخیر توجه ویژه‌ای به توسعه مهارت‌های تکنیکی و مسلکی گردیده است، گزارش حاضر تلاش دارد تا با ارائه آمارهای دقیق و جامع، به ارزیابی میزان موفقیت این مراکز آموزشی در تربیت نیروی کار ماهر و تطابق آن با نیازهای واقعی بازار کار بپردازد.

ارقام شاگردان فارغ تحصیل مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی بابت سال ۱۴۰۳					
شماره	نام ولایت	ذکور	اناث	مجموع شاگردان	فیصدی فارغان
۱	ولایت کابل	۱۹۹۶	۰	۱۹۹۶	۱۶,۶۲%
۲	کاپیسا	۲۴۵	۰	۲۴۵	۲,۰۴%
۳	پروان	۵۴۷	۰	۵۴۷	۴,۵۵%
۴	میدان وردک	۵۰۵	۰	۵۰۵	۴,۲۰%
۵	لوگر	۱۸۵	۰	۱۸۵	۱,۵۴%
۶	غزنی	۲۵۱	۰	۲۵۱	۲,۰۹%
۷	پکتیا	۵۸۲	۰	۵۸۲	۴,۸۵%
۸	ننګرهار	۷۷۰	۰	۷۷۰	۶,۴۱%
۹	لغمان	۲۸۵	۰	۲۸۵	۲,۳۷%
۱۰	کنر	۴۵۵	۰	۴۵۵	۳,۷۹%
۱۱	بدخشان	۴۲۴	۰	۴۲۴	۳,۵۳%
۱۲	تخار	۳۱۷	۰	۳۱۷	۲,۶۴%
۱۳	بغلان	۳۲۵	۰	۳۲۵	۲,۷۱%
۱۴	کندوز	۳۷۶	۰	۳۷۶	۳,۱۳%
۱۵	سمنگان	۱۰۹	۰	۱۰۹	۰,۹۱%
۱۶	بلخ	۴۵۲	۰	۴۵۲	۳,۷۶%
۱۷	جوزجان	۲۶۳	۰	۲۶۳	۲,۱۹%
۱۸	فاریاب	۴۱۰	۰	۴۱۰	۳,۴۱%
۱۹	بادغیس	۱۰۹	۰	۱۰۹	۰,۹۱%
۲۰	هرات	۳۲۹	۰	۳۲۹	۲,۷۴%
۲۱	فراه	۱۴۵	۰	۱۴۵	۱,۲۱%
۲۲	نیمروز	۵۴	۰	۵۴	۰,۴۵%
۲۳	هلمند	۴۴۰	۰	۴۴۰	۳,۶۶%

۲,۹۲٪	۳۵۱	۰	۳۵۱	کندهار	۲۴
۰,۶۲٪	۷۵	۰	۷۵	زابل	۲۵
۱,۰۲٪	۱۲۳	۰	۱۲۳	ارزگان	۲۶
۰,۶۷٪	۸۰	۰	۸۰	غور	۲۷
۲,۱۰٪	۲۵۲	۰	۲۵۲	بامیان	۲۸
۱,۵۲٪	۱۸۳	۰	۱۸۳	پکتیکا	۲۹
۲,۲۱٪	۲۶۵	۰	۲۶۵	نورستان	۳۰
۱,۱۸٪	۱۴۲	۰	۱۴۲	سرپل	۳۱
۶,۶۶٪	۸۰۰	۰	۸۰۰	خوست	۳۲
۰,۷۴٪	۸۹	۰	۸۹	پنجشیر	۳۳
۰,۶۵٪	۷۸	۰	۷۸	دایکندی	۳۴
۱۰۰,۰۰٪	۱۲۰۱۲	۰	۱۲۰۱۲	مجموع	

قسمی که در جدول شماره (۲) به نمایش گذاشته است، طی سال ۱۴۰۳ مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور به صورت مجموعی به تعداد ۱۲۰۱۲ نفر شاگرد را فارغ التحصیل نموده اند.

۵-۱: ارقام شاگردان فارغ التحصیل به سطح ولایتی

ارقام گردآوری شده از فراغت مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی که توسط این مدیریت جمع آوری و پس از تجزیه و تحلیل در قالب جدول فوق تنظیم گردیده است، نشان می دهد که در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۱۲۰۱۲ نفر در سطح ملی فارغ التحصیل گردیده اند. لازم به ذکر می باشد که ولایت های کابل با فراغت ۱۹۹۶ (۱۶,۶۲٪) شاگرد، خوست با فراغت ۸۰۰ (۶,۶۶٪) شاگرد و ننگرهار با فراغت ۷۷۰ (۶,۴۱٪) شاگرد از میزان بیشترین شاگرد فارغ التحصیل شده برخوردار می باشند. این در حالی است که میزان کمترین شاگردان فارغ التحصیل شده مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی را طی سال ۱۴۰۳ ولایت های نیمروز، زابل، دایکندی و غور هریک به ترتیب با فراغت ۵۴ (۰,۴۵٪) شاگرد، ۷۵ (۰,۶۲٪) شاگرد، ۷۸ (۰,۶۵٪) شاگرد و ۸۰ (۰,۶۷٪) شاگرد را دارا می باشند.

۲- بررسی و تعداد شاگردان مجاهد در سطح ملی

از آنجا که یک بخشی مهمی از پالیسی های امارت اسلامی افغانستان ارتقای ظرفیت مجاهدین می باشد، گزارش حاضر به بررسی ارقام شاگردان مجاهدین فارغ التحصیل شده از مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ می پردازد. این گزارش به ویژه از آن جهت حایز اهمیت است که با توجه به رویکرد پالیسی حکومت امارت اسلامی در تقویت و توسعه مهارت های تخنیکی و مسلکی، نقشی حیاتی در تربیت نیروی کار ماهر و متخصص برای بازسازی و توسعه زیرساخت های کشور دارد. حکومت امارت اسلامی به طور خاص بر آموزش های تخنیکی و مسلکی تأکید دارد تا ضمن فراهم آوردن فرصت های شغلی برای جوانان، توانمندی های داخلی کشور را افزایش دهد و وابستگی به نیروی کار خارجی را کاهش دهد.

در این راستا، گزارش مذکور می تواند به تصمیم گیرندگان کمک کند تا از وضعیت شاگردان مجاهد در مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی آگاه شوند و در جهت ارتقای کیفیت آموزش ها و بهبود فرصت های شغلی برای فارغ التحصیلان این مراکز اقدام نمایند.

جدول شماره (۳): ارقام شاگردان مجاهد

ارقام احصائیوی شاگردان مجاهد در مراکز آموزشی تعلیمات تخنیکی و مسلکی طی ۱۴۰۳			
شماره	ولایت	مجموع شاگردان	فیصدی
۱	بادغیس	۱۲۷۲	۱,۷۵٪
۲	بغلان	۱۰۶۴	۱,۴۶٪
۳	بلخ	۱۹۰۵	۲,۶۲٪
۴	پروان	۱۰۹۲	۱,۵۰٪
۵	پکتیا	۱۷۷۰	۲,۴۳٪
۶	پکتیکا	۴۷۱	۰,۶۵٪
۷	پنجشیر	۸۴۰	۱,۱۵٪
۸	تخار	۱۳۳۱	۱,۸۳٪
۹	جوزجان	۲۵۷	۰,۳۵٪

۱,۸۲٪	۱۳۲۳	خوست	۱۰
۰,۰۶٪	۴۶	دایکندی	۱۱
۰,۲۹٪	۲۱۱	زابل	۱۲
۱,۶۸٪	۱۲۲۶	سرپل	۱۳
۰,۳۷٪	۲۷۰	سمنگان	۱۴
۱,۱۱٪	۸۰۷	غزنی	۱۵
۰,۹۴٪	۶۸۷	غور	۱۶
۰,۳۹٪	۲۸۳	فاریاب	۱۷
۱,۶۱٪	۱۱۷۳	کابل	۱۸
۱,۴۰٪	۱۰۱۷	کاپیسا	۱۹
۱,۳۷٪	۹۹۷	کندهار	۲۰
۴,۲۷٪	۳۱۰۴	کنر	۲۱
۲,۴۶٪	۱۷۹۳	لغمان	۲۲
۱,۰۸٪	۷۸۶	لوگر	۲۳
۱,۲۴٪	۹۰۱	میدان وردک	۲۴
۱,۵۷٪	۱۱۴۲	ننګرهار	۲۵
۰,۷۷٪	۵۵۹	نورستان	۲۶
۰,۲۰٪	۱۴۸	نیمروز	۲۷
۰,۴۶٪	۳۳۳	هرات	۲۸
۵,۵۹٪	۴۰۶۸	هلمند	۲۹
۱,۱۵٪	۸۳۷	ارزگان	۳۰
۳,۶۷٪	۲۶۷۰	کندهار	۳۱
۰,۴۸٪	۳۴۸	فراه	۳۲
۲,۰۷٪	۱۵۰۷	بدخشان	۳۳
۰,۲۱٪	۱۵۱	بامیان	۳۴
۵۰,۰۰٪	۳۶۳۸۹	مجموع	

طوری که در جدول شماره (۳) نشان داده شده است، در سطح ملی طی سال ۱۴۰۳ به تعداد ۳۶۳۸۹ نفر شاگردان مجاهد از مراکز مربوط به اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی فارغ التحصیل گریده اند. همچنین جدول متذکره توضیح می دهد که ولایت های مانند هلمند با داشتن ۴۰۶۸ (۵,۵۹٪) شاگرد، کنر با داشتن ۳۱۰۴ (۴,۲۷٪) شاگرد و کندهار با داشتن ۲۶۷۰ (۳,۶۷٪) شاگرد، از میزان بیشترین شاگردان مجاهد برخوردار می باشند. این درحالی است که ولایت های دایکندی با داشتن ۴۶ (۰,۰۶٪)، نیمروز با داشتن ۱۴۸ (۰,۲۰٪) شاگرد، و نیز بامیان با داشتن ۱۵۱ (۰,۲۱٪) شاگرد، از میزان کمترین شاگردان مجاهد طی سال ۱۴۰۳ برخوردار می باشند.

فصل چهارم (بخش استادان)

مقدمه

نظام تعلیمات تخنیک و مسلکی در افغانستان یکی از ارکان اساسی توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور به شمار می‌رود. این نظام با هدف تربیه نیروی کار ماهر و متخصص در عرصه‌های مختلف صنعتی، زراعتی، تجارتي و خدماتی ایجاد شده است. نقش استادان در این مراکز نه تنها به انتقال دانش و مهارت محدود نمی‌شود، بلکه آنان به عنوان مربیان و الهام‌بخشانی عمل می‌کنند که نسل جدید کارگران و متخصصان را برای ورود به بازار کار آماده می‌سازند.

به منظور درک بهتر وضعیت تعلیمات تخنیک و مسلکی در کشور، تحلیل ارقام و احصائیه مربوط به استادان این مراکز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بررسی تعداد استادان، سطح تحصیلات، استادان قراردادی و رسمی، بست‌های استادان، توزیع جغرافیایی، جنسیت و دیگر شاخص‌های مرتبط به اینها می‌تواند تصویری واضح از وضعیت کنونی این بخش ارائه دهد. این تحلیل نه تنها در شناسایی چالش‌ها و فرصت‌ها مؤثر است، بلکه به سیاست‌گذاران کمک می‌کند تا استراتژی‌های مناسبی را برای بهبود کیفیت تعلیمات تخنیک و مسلکی روی دست بگیرند.

در این فصلی از گزارش تلاش صورت گرفته است تا با استفاده از آمار و اطلاعات معتبر، وضعیت استادان مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی در سراسر افغانستان بررسی گردد. این تحلیل می‌تواند به تصمیم‌گیری‌های آگاهانه برای ارتقای ظرفیت‌های آموزشی، بهبود شرایط کاری استادان و افزایش کیفیت تعلیمات تخنیک و مسلکی در کشور کمک کند.

۱- تعداد استادان دولتی در سطح ملی

جدول شماره (۱) نشان دهنده تعداد استادان مراکز تعلیمی مربوط به اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی در سطح کشور با تفکیک ولایت می‌باشد. در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۳۱۱۲ تن استاد اعم از ذکور و اناث در این مراکز ایفای وظیفه نموده است. معلومات و ارقام گردآوری شده نشان می‌دهد که ولایت کابل با داشتن ۹۸۹ تن استاد بیشترین رقم و فیصدی (۳۱٫۷۸٪) از مجموع استادان در سطح کشور، بالاترین درصد را به خود اختصاص داده است. سپس ولایت‌های ننگرهار و بلخ هریک با داشتن ۲۰۱ (۶٫۴۶٪) و ۱۶۲ (۵٫۲۱٪) استاد به ترتیب جایگاه‌های بعدی را دارند.

جدول شماره (۱): ارقام معلوماتی در مورد بست های اشغال شده استادان در سطح ملی باتفکیک جنسیت

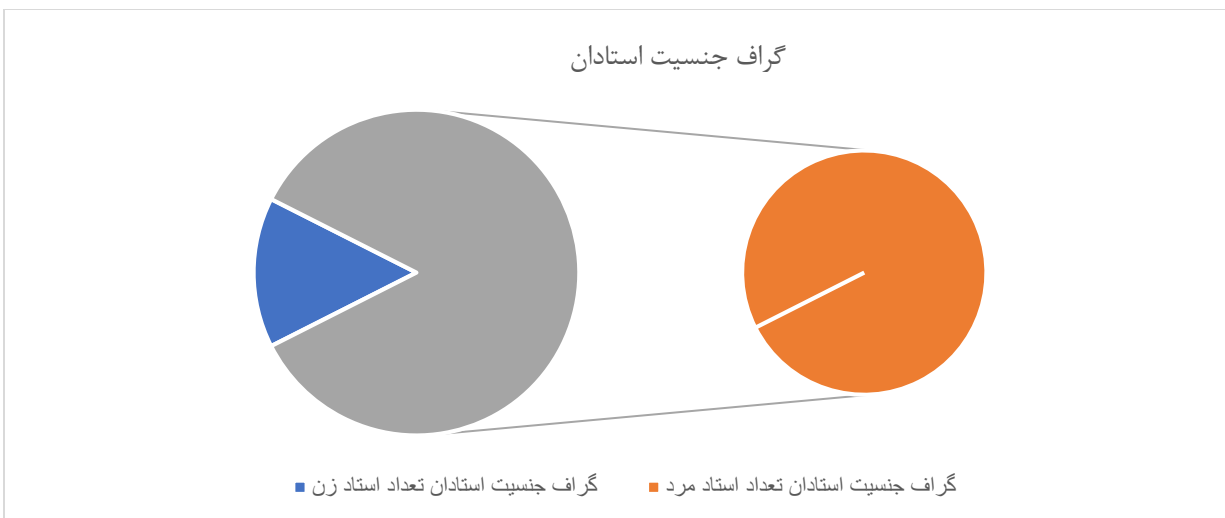
ارقام استادان به اساس ولایت در سال ۱۴۰۳					
فیصدی	بست های اشغال شده استادان			اسم ولایت	شماره
	مجموع	اناث	ذکور		
۰,۹۰٪	۲۸	۰	۲۸	ارزگان	۱
۰,۹۶٪	۳۰	۰	۳۰	بادغیس	۲
۲,۰۶٪	۶۴	۳	۶۱	بامیان	۳
۲,۰۶٪	۶۴	۶	۵۸	بدخشان	۴
۳,۰۸٪	۹۶	۶	۹۰	بغلان	۵
۲,۲۵٪	۷۰	۳	۶۷	پروان	۶
۲,۳۱٪	۷۲	۳	۶۹	پکتیا	۷
۰,۹۶٪	۳۰	۰	۳۰	پکتیکا	۸
۱,۱۶٪	۳۶	۰	۳۶	پنجشیر	۹
۱,۴۵٪	۴۵	۱	۴۴	تخار	۱۰
۲,۹۲٪	۹۱	۲۳	۶۸	جوزجان	۱۱
۲,۷۰٪	۸۴	۱	۸۳	خوست	۱۲
۱,۳۸٪	۴۳	۳	۴۰	دایکندی	۱۳
۰,۹۶٪	۳۰	۰	۳۰	زابل	۱۴
۱,۱۶٪	۳۶	۳	۳۳	سرپل	۱۵
۱,۵۴٪	۴۸	۱۷	۳۱	سمنگان	۱۶
۱,۹۶٪	۶۱	۷	۵۴	غزنی	۱۷
۱,۰۰٪	۳۱	۰	۳۱	غور	۱۸
۱,۹۳٪	۶۰	۱۲	۴۸	فاریاب	۱۹
۱,۲۲٪	۳۸	۱	۳۷	فراه	۲۰
۲,۰۹٪	۶۵	۰	۶۵	کاپیسا	۲۱
۳,۰۸٪	۹۶	۰	۹۶	کندهار	۲۲
۲,۰۹٪	۶۵	۰	۶۵	کنر	۲۳
۱,۷۷٪	۵۵	۰	۵۵	لغمان	۲۴
۱,۱۶٪	۳۶	۰	۳۶	لوگر	۲۵
۲,۶۳٪	۸۲	۰	۸۲	میدان وردگ	۲۶
۰,۷۱٪	۲۲	۰	۲۲	نورستان	۲۷

۰,۷۱٪	۲۲	۱	۲۱	نیمروز	۲۸
۴,۷۹٪	۱۴۹	۵۰	۹۹	هرات	۲۹
۱,۸۳٪	۵۷	۱	۵۶	کندز	۳۰
۱,۷۴٪	۵۴	۰	۵۴	هلمند	۳۱
۵,۲۱٪	۱۶۲	۳۹	۱۲۳	بلخ	۳۲
۶,۴۶٪	۲۰۱	۳	۱۹۸	ننگرهار	۳۳
۳۱,۷۸٪	۹۸۹	۲۸۴	۷۰۵	کابل	۳۴
۱۰۰,۰۰٪	۳۱۱۲	۴۶۷	۲۶۴۵	مجموع ارقام استادان	

از سوی دیگر، ولایت ارزگان با داشتن ۲۸ (۰,۹۰٪) استاد و نیز ولایت های مانند بادغیس، پکتیکا و زابل هرکدام با داشتن ۳۰ (۰,۹۴٪) استاد از میزان تعداد کمترین استاد در سطح کشور در مراکز تعلیمی مربوط به اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی برخوردار هستند.

۲- توزیع جنسیتی استادان

جدول فوق و معلومات گردآوری شده این مدیریت همچنین نشان می دهد که به تعداد ۴۶۷ تن استاد زن معادل (۱۵٪) در سطح ملی وجود دارد. این درحالی است که در صد قابل توجهی آن تعلق به استادان مرد دارد؛ یعنی از مجموع ۳۱۱۲ تن استاد در مراکز آموزشی متعلق به اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی به تعداد ۲۶۴۵ تن آنان که معادل به (۸۴,۹۹٪) می گردد را استادان ذکور تشکیل می دهد. لازم به ذکر است که بیشترین میزان تعداد استاد زن در ولایت کابل وجود دارد (به تعداد ۲۸۴ استاد)، در حالیکه تعداد استادان ذکور این ولایت به (۷۰۵) نفر می رسد.

همچنین میزان کمترین استاد زن را ولایت های تخار، فراه، کندز، نورستان و کندز هر کدام به تعداد فقط (۱) نفر استاد را به خود اختصاص داده اند. این در حالی می باشد که در ولایت های مانند هلمند، نورستان، میدان وردک، لوگر، لغمان، کنر، کندهار، کاپیسا، غور، زابل، پنجشیر، پکتیکا، بادغیس و ارزگان اصلاً هیچ کدام استاد زن در مراکز آموزشی مربوط به اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی ایفای وظیفه نمی نماید.

۳- تعداد استادان به سطح ولایتی

بررسی ها و اطلاعات آماری مدیریت عمومی تحلیل و احصائیه نشان می دهد که از مجموع ۳۱۱۲ تن استاد در سراسر مراکز تعلیمی مربوط به اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی، ولایت های مانند نورستان با (۰,۷۱٪)، ارزگان با (۰,۹۰٪)، پکتیکا با (۰,۹۶٪) و غور با (۰,۰۰٪) از میزان کمترین استاد برخوردار می باشند. در مقابل ولایت های چون کابل معادل با (۳۱,۸۷٪)، ننگرهار معادل با (۰,۴۶٪) و نیز بلخ معادل با (۰,۲۱٪) از میزان بیشترین استاد در سطح کشور برخوردار می باشند.

اطلاعات گردآوری شده و تحلیل های صورت گرفته به صورت واضح بیانگر توزیع نامتوازن بودن استادان در سطح ولایتی می باشد. اما باید خاطر نشان نمود که شاید یکی از دلایل عدم توازن در تعداد استادان به سطح ولایتی و توزیع نابرابر آنان، کثرت جمعیت در برخی از شهرها و تناسب نفوس ولایتی و یاهم بسیاری از دلایل پیدا و پنهان دیگر باشد.

۴- بررسی استادان شهری و بیرون شهری

تحلیل احصائیوی مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی یکی از ابزارهای کلیدی برای ارزیابی و برنامه‌ریزی بهتر سیستم آموزش های مربوط به این حوزه در هر کشوری محسوب می‌گردد. در سال ۱۴۰۳ و در کشور عزیز ما، با توجه به چالش‌ها و فرصت‌های موجود در زمینه های تعلیم و تربیه، به‌ویژه در حوزه تعلیمات تخنیکی و مسلکی، تحلیل این ارقام و امارهای احصائیوی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. تعلیمات تخنیکی و مسلکی به عنوان یک بخش مهم در پرورش نیروی انسانی ماهر و متخصص، نقشی اساسی در توسعه اقتصادی، اجتماعی و هنری کشور دارد. در این راستا، تحلیل دقیق از وضعیت این مراکز در مناطق مختلف کشور، به‌ویژه در مقایسه با مناطق شهری و بیرون شهری، می‌تواند به شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این حوزه از یک طرف و تصمیمگیری های خردمندانه و کاربردی مقامات از سوی دیگر، کمک شایانی نماید. اینک مراکز تعلیمی مربوط به اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی برحسب مناطق شهری و اطراف/روستایی به صورت جداگانه و علیحده مورد بحث و بررسی می‌گیریم.

۴-۱: تعداد استادان مراکز شهری

همانطوری که در جدول شماره (۲) نشان داده شده و نیز معلومات احصائیوی مدیریت تحلیل احصائیه بیان می‌دارد، در سال ۱۴۰۳ در مناطق و محیط های شهری به صورت مجموعی به تعداد ۲۰۷۲ استاد در مراکز آموزشی مربوط به اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی وجود دارند که از این میان به تعداد ۱۶۱۷ تن از آنان را استادان طبقه ذکور تشکیل داده و به تعداد ۴۵۵ تن دیگر از این اساتید را طبقه اناث به خود اختصاص داده است. در برخی مناطق مانند کابل و هرات، تعداد استادان در مراکز شهری به مراتب بیشتر از مراکز روستایی می‌باش؛ یعنی ولایت کابل با ۹۰۶ استاد در مراکز شهری و ۸۳ استاد در مراکز روستایی، بیشترین تعداد استادان را در سطح کشور دارد. این درحالی است که در برخی ولایات مانند نورستان (۷ استاد شهری و ۱۵ استاد روستایی) و زابل (۲۱ استاد شهری و ۹ استاد روستایی) تعداد استادان به شدت کم است. لازم به ذکر است که در برخی مناطق مانند کابل و هرات، تعداد استادان در مراکز شهری به مراتب بیشتر از مراکز روستایی وجود دارد.

جدول شماره (۲): تعداد استادان با تفکیک محیط های شهری و اطراف/ روستایی

جدول معلوماتی استادان مراکز تعلیمی به تفکیک شهری و روستایی							
استادان مراکز شهری و روستایی						ولایت	شماره
مجموع	استادان مراکز روستایی		مجموع	استادان مراکز شهری			
	اناث	ذکور		اناث	ذکور		
۱۳	۰	۱۳	۱۵	۰	۱۵	ارزگان	۱
۱۲	۰	۱۲	۱۸	۰	۱۸	بادغیس	۲
۲۷	۰	۲۷	۳۷	۳	۳۴	بامیان	۳
۵۴	۲	۵۲	۱۰	۴	۶	بدخشان	۴
۷۰	۰	۷۰	۲۶	۶	۲۰	بغلان	۵
۱۸	۰	۱۸	۱۴۴	۳۹	۱۰۵	بلخ	۶
۲۵	۰	۲۵	۴۵	۳	۴۲	پروان	۷
۲۵	۰	۲۵	۴۷	۳	۴۴	پکتیا	۸
۱۷	۰	۱۷	۱۳	۰	۱۳	پکتیکا	۹
۱۵	۰	۱۵	۲۱	۰	۲۱	پنجشیر	۱۰
۳۶	۱	۳۵	۹	۰	۹	تخار	۱۱
۱۷	۱	۱۶	۷۴	۲۲	۵۲	جوزجان	۱۲
۳۷	۰	۳۷	۴۷	۱	۴۶	خوست	۱۳
۲۳	۰	۲۳	۲۰	۳	۱۷	دایکندی	۱۴
۹	۰	۹	۲۱	۰	۲۱	زابل	۱۵
۱۳	۰	۱۳	۲۳	۳	۲۰	سرپل	۱۶
۱۲	۰	۱۲	۳۶	۱۷	۱۹	سمنگان	۱۷
۲۱	۱	۲۰	۴۰	۳	۳۷	غزنی	۱۸
۱۰	۰	۱۰	۲۱	۰	۲۱	غور	۱۹
۲۷	۴	۲۳	۳۳	۸	۲۵	فاریاب	۲۰

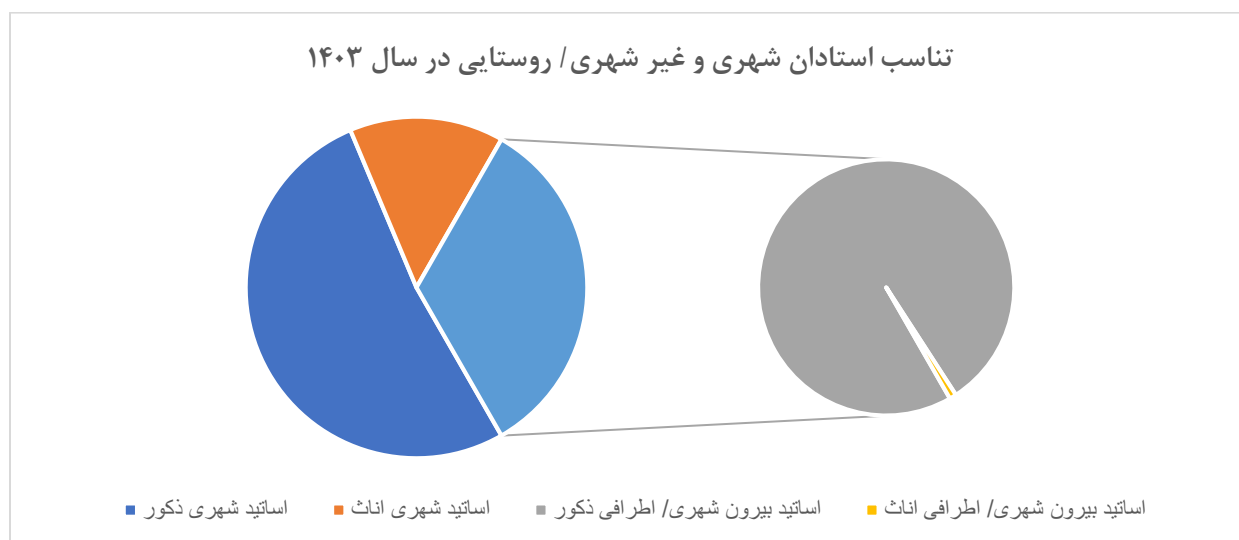
۲۰	۰	۲۰	۱۸	۱	۱۷	فراه	۲۱
۵۵	۰	۵۵	۱۰	۰	۱۰	کاپیسا	۲۲
۴۶	۰	۴۶	۵۰	۰	۵۰	کندهار	۲۳
۳۵	۰	۳۵	۳۰	۰	۳۰	کنر	۲۴
۱۹	۰	۱۹	۳۶	۰	۳۶	لغمان	۲۵
۱۴	۰	۱۴	۲۲	۰	۲۲	لوگر	۲۶
۶۴	۰	۶۴	۱۸	۰	۱۸	میدان وردک	۲۷
۱۲۳	۰	۱۲۳	۷۸	۳	۷۵	ننگرهار	۲۸
۱۵	۰	۱۵	۷	۰	۷	نورستان	۲۹
۸	۰	۸	۱۴	۱	۱۳	نیمروز	۳۰
۱۵	۰	۱۵	۱۳۴	۵۰	۸۴	هرات	۳۱
۲۱	۰	۲۱	۳۶	۱	۳۵	کندهار	۳۲
۴۱	۰	۴۱	۱۳	۰	۱۳	هلمند	۳۳
۸۳	۰	۸۳	۹۰۶	۲۸۴	۶۲۲	کابل	۳۴
۱۰۴۰	۹	۱۰۳۱	۲۰۷۲	۴۵۵	۱۶۱۷	مجموع	

از تحلیل و بررسی جدول فوق می‌توان نتیجه گرفت که تعداد استادان در مراکز شهری به طور چشمگیری بیشتر از مراکز روستایی و غیرشهری می‌باشد. به خصوص در مراکز روستایی، تعداد استادان طبقه انات بسیار کمتر از استادان طبقه ذکور معلوم می‌شود.

۲-۴: تعداد استادان مراکز بیرون شهری / روستایی

طوری که در جدول شماره (۲) به وضوح نشان داده شده و نیز معلومات ارقام های گردآوری شده توسط مدیریت تحلیل احصائیه بیان می‌دارد، در سال ۱۴۰۳ در مناطق و محیط های بیرون شهری به صورت مجموعی به تعداد ۱۰۴۰ استاد در مراکز آموزشی مربوط به اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی وجود دارند که از این میان به تعداد ۱۰۳۱

تن از آنان را استادان طبقه ذکور تشکیل داده و به تعداد فقط ۹ تن دیگر از این اساتید را طبقه اناث به خود اختصاص داده است.

از تحلیل و بررسی جدول فوق می‌توان نتیجه گرفت که تعداد استادان در مراکز شهری به طور چشمگیری بیشتر از مراکز روستایی و غیرشهری می‌باشد. به خصوص در مراکز روستایی، تعداد استادان طبقه اناث بسیار کمتر از استادان طبقه ذکور معلوم می‌شود. در مراکز روستایی و بیرون شهری، تعداد استادان ذکور (۱۰۳۱ نفر) بوده که تقریباً چندین و چند برابر به مراتب بیشتر از تعداد استادان اناث (۹ نفر) است. این مورد به وضوح نشان‌دهنده کمبود حضور زنان در مراکز تعلیمات تکنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ تعلیمی می‌باشد.

۵- بررسی استادان حق الزحمه داخل تشکیل و خارج از تشکیل

این گزارش همچنان به دنبال آرایه معلومات راجع به مراکز تعلیمی مربوط به تعلیمات تکنیکی و مسلکی در کشور طی سال ۱۴۰۳ می‌باشد. تعلیماتی که به عنوان یکی از ارکان مهم و حیاتی توسعه اجتماعی و اقتصادی کشور، نقش برجسته‌ای در رشد و پیشرفت افراد و جامعه ایفا می‌کند. در این راستا، استادان و معلمان به عنوان ارکان اساسی این سیستم، تأثیر مستقیمی بر کیفیت آموزش، مهارت‌آموزی و تربیت نیروی کار ماهر دارند. در سال ۱۴۰۳، در کنار حدود ۳۱۱۲ تن استاد رسمی، در حد ۱۷۶۹ نفر استاد به صورت حق الزحمه مراکز آموزشی مربوط به اداره تعلیمات

تخنیکی و مسلکی را همکاری نموده است. این تعداد استادان به دو بخش (استادان حق الزحمه داخل تشکیل و استادان حق الزحمه خارج از تشکیل) تقسیم بندی گردیده است. اینک به بررسی هریکی از بخش ها به صورت جداگانه پرداخته خواهد شد.

۱-۵: بررسی استادان حق الزحمه داخل تشکیل

این گروه از استادان به افرادی اطلاق می گردد که هرکدام از جمله استادان رسمی مراکز تعلیمی مربوط به اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی بوده، اما نظر به نیازمندی مراکز بیشتر از ۲۴ ساعت مکلفیت درسی در هفته به صورت امتیازی درس ارایه می کنند.

جدول شماره (۳): تعداد استادان حق الزحمه (داخل تشکیل و خارج از آن)

استادان حق الزحمه ای داخل تشکیل و خارج از تشکیل سال ۱۴۰۳							
شماره	ولایت	استاد حق الزحمه داخل تشکیل			استاد حق الزحمه خارج تشکیل		
		مجموع	اناث	ذکور	مجموع	اناث	مجموع
۱	ارزگان	۴	۰	۱۲	۱۲	۰	۱۲
۲	بادغیس	۱۰	۰	۲۹	۲۹	۰	۲۹
۳	بامیان	۹	۲	۲۲	۲۵	۳	۲۵
۴	بدخشان	۲	۰	۶۲	۶۶	۴	۶۶
۵	بغلان	۴	۰	۳۰	۳۰	۰	۳۰
۶	بلخ	۷	۰	۴۴	۴۵	۱	۴۵
۷	پروان	۶	۰	۸۱	۸۱	۰	۸۱
۸	پکتیا	۶	۰	۱۲۴	۱۲۴	۰	۱۲۴
۹	پکتیکا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	پنجشیر	۱۰	۰	۲۳	۲۳	۰	۲۳
۱۱	تخار	۶	۰	۹۲	۹۲	۰	۹۲
۱۲	جوزجان	۴	۰	۱۷	۱۷	۰	۱۷

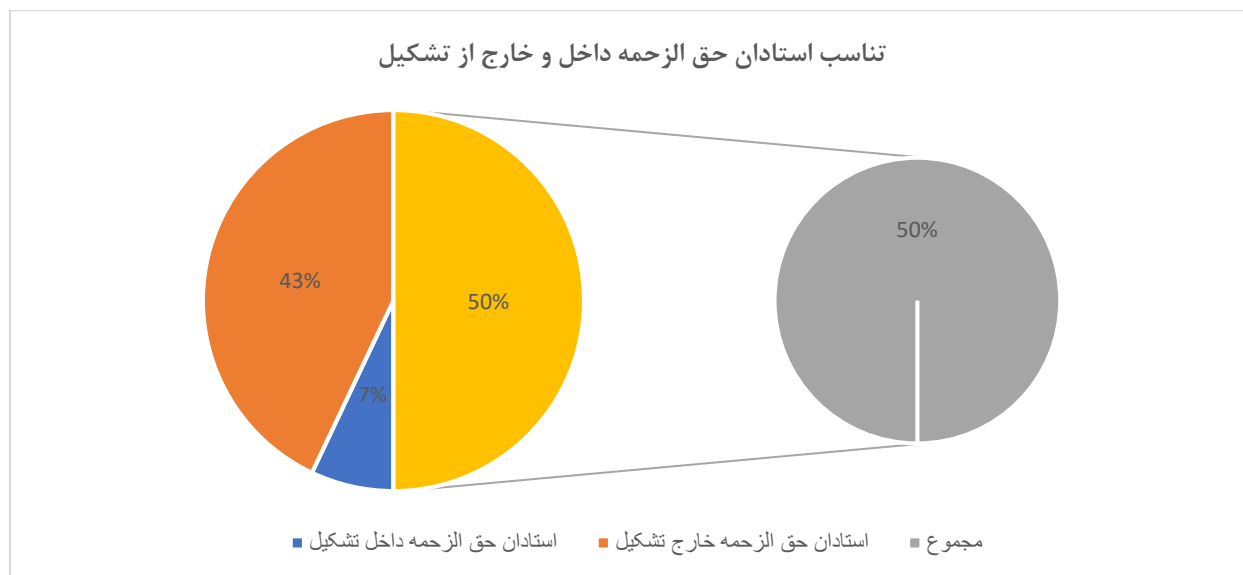
۵۸	۰	۵۸	۸	۰	۸	خوست	۱۳
۱۲	۰	۱۲	۱۶	۰	۱۶	دایکندی	۱۴
۱	۰	۱	۲	۰	۲	زابل	۱۵
۲۵	۰	۲۵	۳	۰	۳	سرپل	۱۶
۲۶	۰	۲۶	۱	۰	۱	سمنگان	۱۷
۶۰	۳	۵۷	۱۳	۰	۱۳	غزنی	۱۸
۳۴	۰	۳۴	۱	۰	۱	غور	۱۹
۳۶	۰	۳۶	۰	۰	۰	فاریاب	۲۰
۳۰	۰	۳۰	۸	۰	۸	فراه	۲۱
۵۸	۰	۵۸	۶	۰	۶	کاپیسا	۲۲
۱۱۳	۰	۱۱۳	۴	۰	۴	کندهار	۲۳
۳۸	۰	۳۸	۰	۰	۰	کنر	۲۴
۴۴	۵	۳۹	۱۱	۰	۱۱	لغمان	۲۵
۱۵	۰	۱۵	۳	۰	۳	لوگر	۲۶
۵۵	۰	۵۵	۲۱	۰	۲۱	میدان وردگ	۲۷
۴۰	۳	۳۷	۹	۰	۹	ننگرهار	۲۸
۲۲	۰	۲۲	۱۴	۰	۱۴	نورستان	۲۹
۱۶	۰	۱۶	۶	۰	۶	نیمروز	۳۰
۴۳	۵	۳۸	۳	۰	۳	هرات	۳۱
۳۹	۰	۳۹	۵	۰	۵	کندهار	۳۲
۶۱	۰	۶۱	۰	۰	۰	هلمند	۳۳
۱۵۰	۳	۱۴۷	۴۵	۰	۴۵	کابل	۳۴
۱۵۲۰	۲۷	۱۴۹۳	۲۴۹	۲	۲۴۷	مجموع	

طوری که در جدول شماره (۳) نشان داده شده است، به صورت مجموعی به تعداد ۱۷۶۹ نفر به صورت حق الزحمه تدریس می کنند که از این میان به تعداد ۲۴۹ نفر آنان را استادان حق الزحمه داخل تشکیل به خود اختصاص داده

است. باید یادآور شد که از مجموع استادان حق الزحمه داخل تشکیل، به تعداد ۲۴۷ تن آنان از طبقه ذکور بوده در حالیکه فقط دو نفر از آنها از جمله استادان حق الزحمه خارج تشکیل می باشند. جدول فوق نشان می دهد که در ولایت کابل به تعداد ۴۵ نفر استاد داخل تشکیل به صورت حق الزحمه ایفای وظیفه می نمایند که بیانگر بیشترین میزان استاد حق الزحمه داخل تشکیل می باشد. اما در ولایت های غور و سمنگان هریک به تعداد فقط ۱ نفر استاد حق الزحمه در مراکز حضور دارند که نشان دهنده میزان کمترین استاد حق الزحمه در داخل تشکیل می باشد. این در حالی می باشد که در ولایت های مانند هلمند، کنر، فاریاب و پکتیا هیچ استادی به صورت حق الزحمه در داخل تشکیل ایفای وظیفه نمی نمایند.

۲-۵: بررسی استادان حق الزحمه خارج از تشکیل

استادان حق الزحمه خارج از تشکیل به آنده از استادانی اطلاق می گردد که هیچگونه قرارداد رسمی با مراکز تعلیمی مربوط به اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی ندارند و برحسب لزوم دید و نیازمندی های مراکز تعلیمی، صرفاً در پیشبرد امور درسی همکار می باشند. در مجموع، تعداد استادان خارج از تشکیل به مراتب بیشتر از استادان داخل تشکیل است.

به طور دقیق، تعداد کل استادان خارج از تشکیل (۱۵۲۰ نفر) تقریباً ۶ برابر تعداد استادان داخل تشکیل (۲۴۹ نفر) می باشد. قسمی که در جدول فوق الذکر نشان داده شده است، میزان بیشترین استادان حق الزحمه خارج از تشکیل

را ولایت های مانند کابل، پکتیا و کندهار دارند هرکدام به ترتیب با داشتن ۱۵۰ نفر، ۱۲۴ نفر و ۱۱۳ نفر استاد. در حالی که ولایت زابل با داشتن صرفاً ۱ نفر استاد و نیز ولایت های دایکندی و ارزگان هرکدام با داشتن ۱۲ نفر استاد از میزان کمترین استادان حق الزحمه خارج از تشکیل برخوردار می باشد. همچنین باید گفت که در ولایت پکتیا هیچ استادی به صورت حق الزحمه بیرون از تشکیل ایفای وظیفه نمی نماید.

۶- بررسی میزان تحصیلات استادان

در دنیای امروز، تعلیم و تربیه به عنوان یکی از ارکان اساسی توسعه در هر کشور شناخته می شود. اهمیت تربیت نیروی انسانی متخصص و کارآمد در تمامی حوزه ها، به ویژه در بخش های تکنیکی و مسلکی، یک موضوع حیاتی و اجتناب ناپذیر است. در این راستا، مراکز تعلیمات تکنیکی و مسلکی در سطح کشور به عنوان واحدهای کلیدی در آماده سازی نیروی کار متخصص برای بازار کار و رفع نیازهای مربوط به آن، نقش بسیار مهمی ایفا می کند.

از آنجایی که کیفیت آموزش در مراکز تعلیمی ارتباط مستقیم با پیشرفت و جهش تحصیلی شاگردان دارد، درجه و سطح تحصیلی استادان به عنوان یکی از مؤلفه های تأثیرگذار در ارتقای کیفیت آموزش در این مراکز مورد توجه ویژه قرار می گیرد. به ویژه در سال های اخیر، تحصیلات عالی استادان و میزان تأثیر آن در بهبود کیفیت تدریس و مهارت آموزی برای شاگردان، یکی از مباحث قابل توجه و قابل دقت در تصمیم گیری های آموزشی کشور است.

گزارش این فصل با هدف بررسی و تحلیل درجه تحصیل استادان در مراکز تعلیمات تکنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ ارائه می شود. در این گزارش، تفکیک دقیق استادان بر اساس مقاطع تحصیلی مختلف (لیسانس و ماستر) به عنوان شاخصی برای ارزیابی سطح علمی و تخصصی این گروه از اساتید ارائه می گردد. این تحلیل می تواند زمینه ساز تصمیم گیری های بهینه در حوزه برنامه ریزی های آموزشی و ارتقای کیفی مراکز یادشده باشد و همچنین به مقامات ذیصلاح و سیاست گذاران کمک کند تا با شفافیت بیشتری در جهت بهبود فرآیندهای تعلیمی و به کارگیری منابع انسانی متخصص در این حوزه ها گام بردارند.

بنابراین، این گزارش نه تنها به ارزیابی وضعیت فعلی تحصیلات استادان در این مراکز می پردازد، بلکه پیامدهای این وضعیت بر کیفیت تعلیمی و مهارت های آموزشی در مقاطع مختلف تحصیلی را نیز مورد بررسی قرار می دهد.

در این بخشی از گزارش حاضر به تحلیل و بررسی وضعیت درجه تحصیل استادان مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور در سال ۱۴۰۳ پرداخته می شود. این تحلیل به دو بخش اساسی تقسیم می شود: استادان داخل تشکیل و استادان خارج تشکیل. مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی از اهمیت بالایی در فرآیند تربیت نیروی انسانی متخصص و ماهر برخوردار بوده و از جانب دیگر در توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور نقش مهمی ایفا می کند. استادان این مراکز به عنوان عنصر کلیدی در انتقال دانش تخنیکی و مسلکی به شاگردان، در بهبود کیفیت آموزش و رشد مهارت های تخنیکی در سطح جامعه نقش برجسته ای دارند.

در این راستا، بررسی درجه تحصیل استادان این مراکز برای شناخت بهینه نیازهای آموزشی و شناسایی ظرفیت های موجود ضروری است. در بخش اول، استادان داخل تشکیل که به صورت دائمی و رسمی در مراکز آموزشی مشغول به تدریس هستند، مورد تحلیل قرار می گیرند. این گروه از استادان از نظر تحصیلات، تعداد و توزیع جغرافیایی بررسی خواهند شد تا وضعیت آموزشی و نیاز به بهبود در این بخش مشخص گردد.

در بخش دوم، استادان خارج تشکیل که عمدتاً به صورت قراردادی و غیر دائمی فعالیت می کنند، مورد بررسی قرار خواهند گرفت. این بخش می تواند نشان دهنده چالش ها و فرصت های مربوط به جذب نیروهای متخصص به صورت پروژه ای یا موقتی باشد. همچنین، مقایسه وضعیت تحصیلی استادان داخل و خارج تشکیل به ما کمک خواهد کرد تا نقاط قوت و ضعف سیستم آموزشی در مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی را شناسایی کرده و راهکارهای بهبود را پیشنهاد دهیم. هدف این گزارش فراهم آوردن یک دیدگاه جامع و تحلیلی از وضعیت درجه تحصیل استادان این مراکز است تا تصمیم گیرندگان و مقامات محترم بتوانند سیاست های بهتری برای بهبود کیفیت آموزش و افزایش بهره وری در مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی اتخاذ کنند.

۱- درجه تحصیل استادان رسمی (داخل تشکیل)

استادان داخل خدمت به استنادانی اطلاق می شود که در سیستم رسمی و دائمی اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور مشغول به تدریس می باشند. طبق جدول ذیل، از مجموع ۲۵۶۳ نفر استادان داخل خدمت در کشور در سال ۱۴۰۳ از این قرار می باشد: تعداد استادان با درجه تحصیل لیسانس که بیشترین تعداد استادان داخل تشکیل و رسمی را قرار می دهند به ۲۳۴۴ نفر می رسد. این درحالی است که تعداد استادان با درجه تحصیل چهارده پاس و

پایین تر از آن که در جایگاه بعدی قرار دارد به ۲۷۵ نفر می رسد. همچنین تعداد استادان داخل تشکیل و رسمی با درجه تحصیل ماستر که از میزان کمترین برخوردار می باشد به ۲۶۲ نفر می رسد.

جدول شماره (۱): ارقام استادان با تفکیک درجه تحصیل آنها

ارقام استادان به اساس درجه تحصیل آنها در سال ۱۴۰۳													
استادان قراردادی و خارج تشکیل						استادان داخل تشکیل						ولایت	شماره
چهارده پاس و پاینتر از آن		لیسانس		ماستر		چهارده پاس و پاینتر از آن		لیسانس		ماستر			
اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور	اناث	ذکور		
۰	۱۲	۰	۳۳	۰	۰	۳۰	۴۰	۱۹۲	۴۲۳	۳۷	۱۰۵	کابل	۱
۰	۷	۱	۶۷	۰	۲	۰	۱۱	۰	۵۰	۰	۳	کاپیسا	۲
۰	۱۵	۰	۷۵	۰	۲	۱	۹	۲	۵۶	۰	۳	پروان	۳
۰	۳	۰	۴۹	۰	۳	۰	۸	۰	۷۹	۰	۲	میدان وردک	۴
۰	۳	۰	۳۸	۰		۱	۲	۰	۲۸	۰	۴	لوگر	۵
۱	۴	۲	۴۶	۰	۲	۰	۲	۵	۴۸	۰	۳	غزنی	۶
۰	۱۲	۰	۱۱۵	۰	۳	۰	۶	۳	۶۶	۰	۲	پکتیا	۷
۰	۱۷	۱	۲۳	۰	۵	۱	۱۴	۲	۱۵۰	۰	۱۵	ننگرهار	۸
۷	۱۷	۰	۶۳	۰	۹	۰	۴		۵۰	۰	۵	لغمان	۹
۰	۷	۰	۱۲۲	۰	۶	۰	۱۰	۰	۳۹	۰	۹	کنر	۱۰
۴	۱۸	۰	۴۷	۰	۰	۱	۳	۵	۵۶	۰		بدخشان	۱۱
۰	۱۰	۰	۷۰	۰	۶	۰	۰	۱	۴۳	۰	۱	تخار	۱۲
۰	۷	۰	۲۵	۰	۲	۰	۸	۵	۷۷	۰	۳	بغلان	۱۳
۰	۲۰	۰	۴۲	۰	۱	۲	۲	۸	۵۱	۰	۴	کندوز	۱۴
۰	۴	۰	۲۲	۰	۱	۳	۰	۱۳	۲۷	۰	۳	سمنگان	۱۵
۰	۱۰	۱	۷۹	۰	۶	۴	۱۴	۲۹	۹۵	۴	۱۵	بلخ	۱۶
۰	۸	۰	۱۲	۰	۰	۰	۲	۲۳	۵۹	۱	۶	جوزجان	۱۷

برخوردار می باشد، به ۱۵۶۷ نفر می رسد. این درحالی است که تعداد استادان با درجه تحصیل چهارده پاس و پایین تر از آن که از جایگاه بعدی برخوردار می باشد، به ۳۰۱ نفر می رسد. همچنین تعداد استادان با درجه تحصیل ماستر که از میزان کمترین استاد در بخش خارج از تکشیل قرار دارد، فقط به ۶۶ نفر می رسد.

۳- درجه تحصیل استادان با تفکیک جنسیت

به طور کلی، تعداد استادان ذکور در داخل خدمت بیشتر از اناث است؛ یعنی تعداد استادان طبقه ذکور با درجات تحصیل در سویه های متفاوت به ۲۴۸۵ (۸۶,۲۵٪) نفر می رسد. این درحالی است که تعداد استاد طبقه اناث به درجه تحصیلات مختلف فقط به ۳۹۶ (۱۳,۷۴٪) نفر می رسد.

همچنین از مجموع استادان خارج از تشکیل به سویه های تحصیلی متفاوت، به تعداد ۱۹۱۲ (۹۸,۸۶٪) نفر آن متعلق به طبقه ذکور می شود. این درحالی است که از مجموع کل استادان خارج از تشکیل با درجه تحصیل مختلف از طبقه اناث فقط به ۲۲ (۱,۱۳٪) می رسد.

۴- توزیع جغرافیایی استادان به تفکیک درجه تحصیل

بررسی ها و ارقام تهیه شده توسط مدیریت عمومی تحلیل احصائیه اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی نشان می دهد که در سال ۱۴۰۳ ولایت کابل به عنوان پایتخت از میزان بیشترین تعداد استادان داخل خدمت برخوردار می باشد؛ چون اکثر مراکز آموزشی در کابل متمرکز هستند. این درحالی است که سایر ولایتها مانند بلخ، هرات، جوزجان، پروان، و ننگرهار با داشتن بیشترین میزان استاد، در درجات بعدی استادان مراکز آموزشی تعلیمات تخنیکی و مسلکی در این سال قرار دارد. لازم به ذکر می باشد این که ولایت های دورتر و محروم تر مانند زابل، نیمروز، ارزگان از میزان کمترین استاد داخل خدمت برخوردار می باشند.

همچنین ولایت های مانند کابل، هرات، بلخ و ننگرهار از مجموع تعداد استادان خارج از تشکیل در سال متذکره، از میزان بیشترین استاد برخوردار می باشد. اما ولایت های مانند زابل، ارزگان، نیمروز و نورستان از میزان و مقدار کمترین استاد خارج از تشکیل قرار دارند.

فصل پنجم (بخش املاکی)

مقدمه

در سال ۱۴۰۳ هجری شمسی، مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی افغانستان به‌عنوان یک بخش مهم و حیاتی در نظام تعلیمی کشور، نقش مهمی در توانمندسازی نیروی کار و ارتقای مهارت‌های تخنیکی و مسلکی هموطنان عزیز و مخصوصاً قشر جوان کشور ایفا کرده است. این مراکز با هدف تجهیز جوانان به مهارت‌های تخصصی و تخنیکی مورد نیاز بازار کار، توسعه یافته‌اند. اما برای رسیدن به این هدف، نیازمند حفظ و ارتقای زیرساخت‌ها و تجهیزات این مراکز است. از این رو، تعمیرات و نگهداری دیوارها، زمین‌ها، فارم‌های تحقیقاتی، ورکشاپ‌ها و لابراتوارها، جزو اولویتهای اساسی در این مراکز به‌شمار می‌روند.

این گزارش با تمرکز بر اقدامات انجام‌شده در سال ۱۴۰۳ در خصوص تعمیرات و بهبود وضعیت فیزیکی مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی، به‌ویژه در زمینه دیوارها، زمین‌ها، فارم‌های تحقیقاتی، ورکشاپ‌ها و لابراتوارها، تهیه گردیده است. همچنین، چالش‌ها و فرصت‌های موجود در این راستا نیز بررسی خواهد شد. هدف از این گزارش، شفاف‌سازی وضعیت فعلی این مراکز، ارزیابی میزان موفقیت‌ها و شناسایی نیازمندی‌های آتی جهت ارتقاء کیفیت آموزش و فراهم‌آوری محیطی مناسب برای یادگیری است.

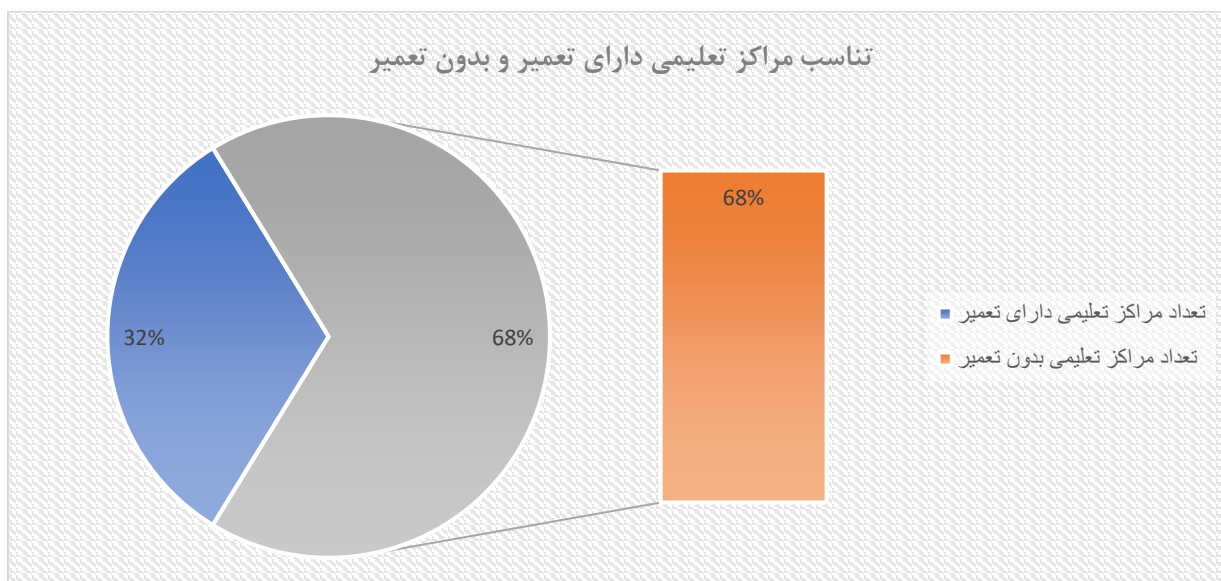
۱- بررسی تعمیرات مراکز تعلیمی در سطح ملی و ولایتی

در سال ۱۴۰۳، بخش تعمیرات مراکز آموزشی تعلیمات تخنیکی و مسلکی افغانستان به‌عنوان یکی از اجزای حیاتی در ارتقای کیفی آموزش و فراهم‌آوری محیطی مناسب برای شاگردان و کادر تعلیمی، اهمیت ویژه‌ای دارد. با توجه به وضعیت فعلی، بسیاری از مراکز آموزشی فاقد تعمیرات اساسی و مناسب هستند که این امر به‌طور مستقیم بر فرآیند یادگیری و کارایی این مراکز تاثیر می‌گذارد. در این گزارش، به بررسی وضعیت تعمیرات مراکز آموزشی در سطح کشور پرداخته شده است، و تلاش شده تا نیازمندی‌ها، چالش‌ها و فرصت‌های موجود برای بهبود وضعیت تعمیرات این مراکز روشن گردد.

قسمی که در جدول ذیل نشان داده شده است، در سال ۱۴۰۳ در مجموع از ۳۸۲ مرکز آموزشی تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سراسر افغانستان، ۱۲۴ مرکز (۳۲,۴٪) دارای تعمیرات مناسب بوده و ۲۵۸ مرکز (۶۷,۶٪) فاقد تعمیرات یا نیاز به تعمیر دارند. این وضعیت نشان‌دهنده‌ی نیاز شدید به بهبود وضعیت فیزیکی و تعمیرات در بسیاری از مراکز آموزشی است.

۱-۱: مراکز تعلیمی دارای تعمیر در سطح ولایتی

بررسی‌ها و ارقام‌های گردآوری شده توسط این مدیریت نشان می‌دهد که بخش عمده‌ای از مراکز آموزشی تعلیمات تخنیکی و مسلکی در افغانستان نیاز به تعمیرات دارند. توجه به بهبود وضعیت فیزیکی این مراکز می‌تواند به افزایش کیفیت آموزش و بهبود محیط‌های آموزشی مراکز تعلیمی کمک کند. ولایت‌های مانند کابل، بلخ، هرات و کندهار دارای مراکز آموزشی بیشتری با تعمیرات اساسی هستند. به‌طور مثال، در کابل از ۳۷ مرکز، ۲۲ مرکز تعمیرات کافی دارند که نشان‌دهنده‌ی وضعیت بهتری نسبت به سایر ولایت می‌باشد. لازم به ذکر است که در بسیاری از ولایات مانند جوزجان، ارزگان، نورستان و دایکندي هرکدام فقط یک مرکز دارای تعمیر بوده و نیز ولایت‌های مانند سرپل و فراه هیچ تعمیری متعلق به اداره تعلیمات تخنیکی ندارند.

۲-۱: مراکز تعلیمی بدون تعمیر در سطح ملی ولایتی

آمارهای گردآوری شده از مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ نشان می‌دهد که نسبت به مراکز تعلیمی دارای تعمیر، تعداد مراکز تعلیمی بدون تعمیر بیشتر می‌باشد؛ یعنی ۶۷,۵۳٪ مراکز متعلق به این اداره فاقد تعمیر بوه و تنها ۳۲,۴۶٪ از مجموع ۳۸۲ مرکز تعلیمی در سراسر کشور دارای تعمیر می‌باشد. در برخی ولایات مانند پکتیا، فاریاب و بدخشان، تعداد زیادی از مراکز فاقد تعمیر هستند. این وضعیت موجب می‌شود که بسیاری از مراکز آموزشی نتوانند محیطی مناسب برای آموزش فراهم کنند و شاگردان در شرایط نامناسب آموزشی قرار بگیرند. اما باید یادآور شد که این به این معنا نیست که در مجموع به تعداد ۲۵۸ باب مرکز تعلیمی در فضای باز و یا در داخل خیمه اقدام به تدریس شاگردان می‌کنند، بلکه تعمیرات و ساختمان‌های تدریسی این مجموعه ای از مراکز تعلق به نهادهای دیگری مانند وزارت معارف، وزارت اقوام و قبایل، وزارت انکشاف دهات، وزارت صحت عامه و حتی همکاری های اجتماعی و مردمی نیز تعلق دارد.

جدول شماره (۱): ارقام املاکی مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی طی سال ۱۴۰۳

ارقام املاکی مراکز آموزشی تعلیمات تخنکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳								
ارقام زمین مراکز تعلیمی		ارقام تعمیرات مراکز تعلیمی		ارقام دیوار مراکز تعلیمی		مجموع مراکز	ولایت	شماره
مراکز بدون زمین	مراکز دارای زمین	مراکز بدون تعمیر	مراکز دارای تعمیر	تعداد مراکز بدون دیوار	مراکز دارای دیوار			
۷	۳۰	۱۵	۲۲	۱۶	۲۱	۳۷	کابل	۱
۲	۵	۵	۲	۵	۲	۷	کاپیسا	۲
۱	۹	۲	۸	۷	۳	۱۰	پروان	۳
۲	۷	۷	۲	۹	۰	۹	لغمان	۴
۴	۹	۷	۶	۱۳	۰	۱۳	کنر	۵
۱	۱۲	۱۰	۳	۱۲	۱	۱۳	بدخشان	۶
۳	۷	۸	۲	۹	۱	۱۰	تخار	۷
۰	۹	۶	۳	۶	۳	۹	بغلان	۸
۳	۶	۵	۴	۵	۴	۹	کنندز	۹
۵	۳	۵	۳	۵	۳	۸	سمنگان	۱۰
۳	۱۱	۶	۸	۷	۷	۱۴	بلخ	۱۱

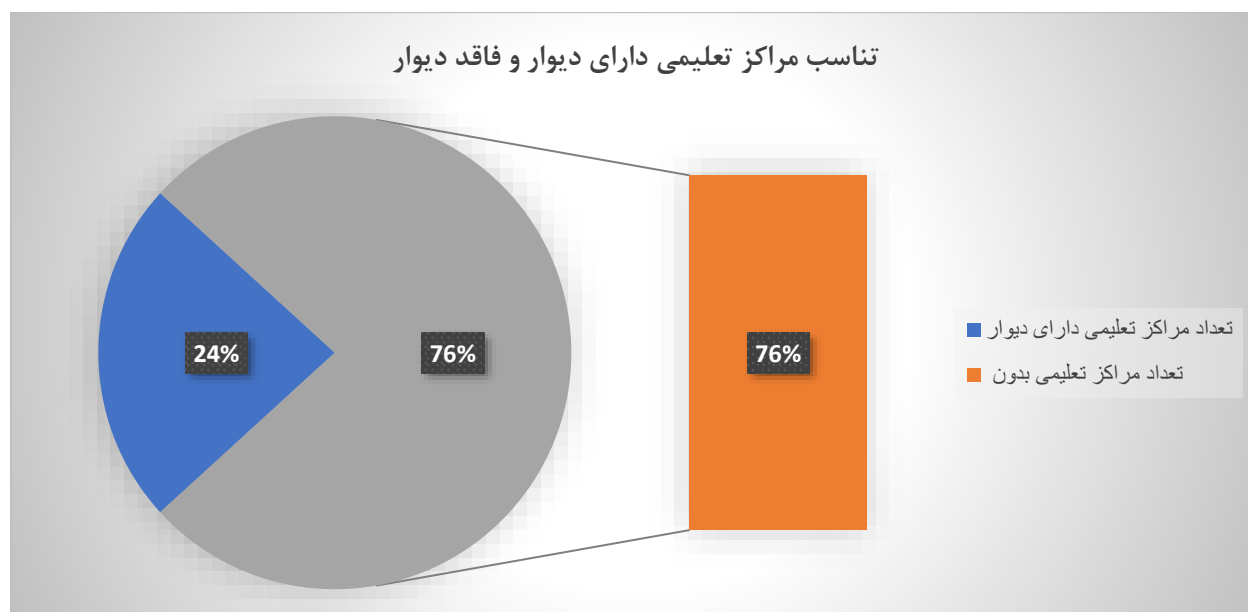
۱۲	جوزجان	۹	۱	۸	۱	۸	۴
۱۳	فاریاب	۱۴	۲	۱۲	۲	۹	۵
۱۴	بادغیس	۶	۰	۶	۲	۴	۵
۱۵	هرات	۱۱	۵	۶	۵	۱۱	۰
۱۶	نیمروز	۸	۳	۵	۳	۶	۲
۱۷	هلمند	۱۴	۶	۸	۶	۸	۶
۱۸	کندهار	۱۴	۲	۱۲	۲	۱۱	۳
۱۹	زابل	۷	۱	۶	۲	۳	۴
۲۰	ارزگان	۶	۱	۵	۱	۵	۱
۲۱	غور	۷	۲	۵	۲	۳	۴
۲۲	بامیان	۱۱	۱	۱۰	۱	۶	۵
۲۳	پکتیکا	۸	۱	۷	۳	۶	۲
۲۴	نورستان	۷	۰	۷	۱	۵	۲
۲۵	خوست	۱۴	۴	۱۰	۵	۹	۴
۲۶	پنجشیر	۸	۱	۷	۳	۵	۳
۲۷	دایکندي	۹	۱	۸	۱	۸	۱
۲۸	پکتیا	۱۴	۲	۱۲	۳	۹	۵
۲۹	غزنی	۱۱	۲	۹	۳	۸	۹
۳۰	لوگر	۸	۲	۶	۲	۳	۵
۳۱	میدان وردک	۱۵	۴	۱۱	۵	۱۰	۰
۳۲	سرپل	۹	۰	۹	۰	۹	۰
۳۳	ننگرهار	۲۰	۴	۱۶	۵	۱۴	۶
۳۴	فراه	۱۳	۰	۱۳	۰	۱۳	۸
	مجموع	۳۸۲	۹۰	۲۹۲	۱۲۴	۲۵۸	۱۱۵

۲- بررسی دیوارهای مراکز تعلیمی در سطح ملی و ولایتی

دیوارهای مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکی به‌عنوان یکی از اجزای اساسی زیربنای این مراکز، نقش مهمی در تأمین امنیت و ایجاد یک فضای آموزشی مناسب دارد. در سال ۱۴۰۳، بسیاری از این مراکز با چالش‌های جدی در خصوص وجود یا عدم وجود دیوارهای محکم مواجه هستند. برخی مراکز فاقد دیوارهای احاطه‌ای هستند که این موضوع می‌تواند خطراتی از جمله آسیب به تجهیزات و تهدیدات امنیتی را به همراه داشته باشد. این گزارش به بررسی وضعیت دیوارهای مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکی در افغانستان در سال ۱۴۰۳ پرداخته و مشکلات و نیازهای موجود در این بخش را تحلیل خواهد کرد. هدف از این گزارش، شناسایی وضعیت فعلی دیوارهای مراکز تعلیمی برای تصمیم‌گیری‌های بعدی مسئولین و مقامات محترم هسته مرکزی اداره می‌باشد.

۱-۲: تعداد مراکز تعلیمی دارای دیوار و فاقد دیوار

ارقام های تهیه شده در قالب جدول فوق نشان می دهد که در سال ۱۴۰۳ از مجموع از ۳۸۲ باب مرکز آموزشی مربوط به اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی ، ۹۰ مرکز (۲۳,۶٪) دارای دیوار و ۲۹۲ مرکز (۷۶,۴٪) فاقد دیوارهای حفاظتی می باشند.

مراکز دارای بیشترین دیوار در ولایت های مانند بلخ و کابل در مقایسه با دیگر ولایت ها وضعیت بهتری دارند. در کابل از ۳۷ مرکز، ۲۱ مرکز دارای دیوار هستند. این امر نشان دهنده وجود زیرساخت های امنیتی نسبی در این مناطق است. این در حالی است که در اکثر ولایات، تعداد مراکز فاقد دیوار بیشتر از مراکز می باشد که دیوار دارند. برای مثال، در ولایت های لغمان و کنر، تمام مراکز فاقد دیوار هستند که می تواند موجب مشکلاتی در امنیت و حفاظت از تجهیزات آموزشی و شاگردان این مراکز گردد.

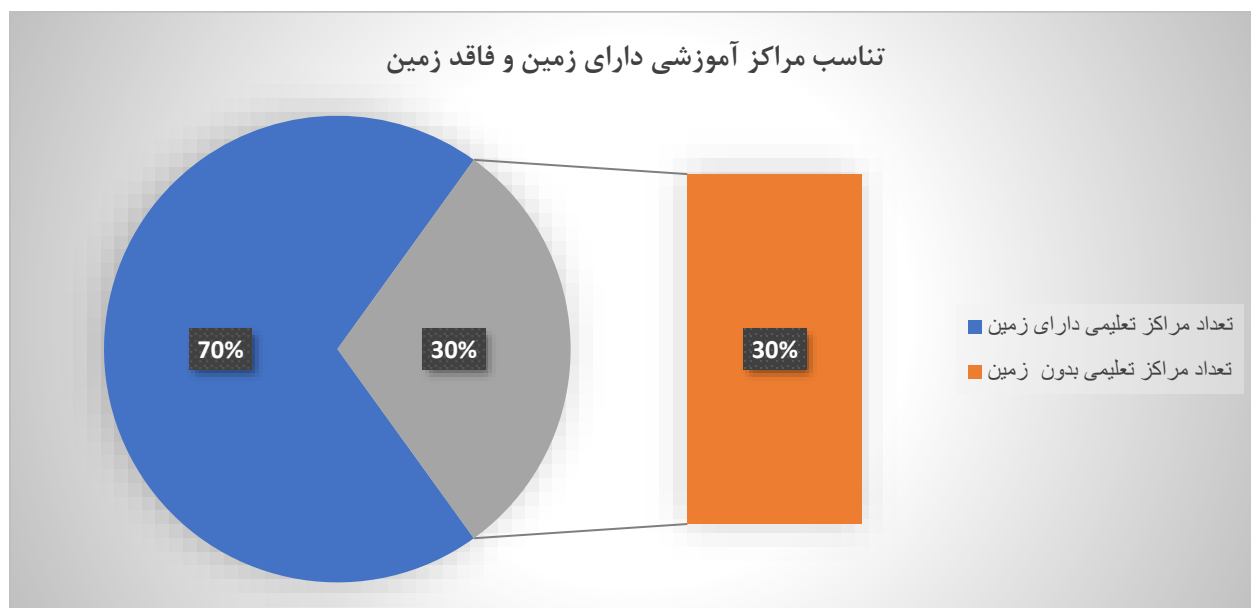
۳ بررسی زمینهای مراکز تعلیمی در سطح ملی و ولایتی

زمین های مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی به عنوان یکی از ارکان اساسی برای فراهم آوری فضای مناسب برای تعلیمات و فعالیت های عملی در این مراکز، اهمیت ویژه ای دارند. در سال ۱۴۰۳، بسیاری از این مراکز با چالش های در خصوص تأمین زمین مناسب برای فعالیت های آموزشی و توسعه فضاهای عملی مواجه هستند. در برخی موارد،

کمبود زمین یا عدم دسترسی به زمین‌های کافی، می‌تواند به محدودیت‌های جدی در ارائه آموزش‌های عملی و تخنیکی منجر شود. این گزارش به بررسی وضعیت زمین‌های مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سراسر افغانستان در سال ۱۴۰۳ می‌پردازد و مشکلات و نیازمندی‌های موجود را تحلیل خواهد کرد. هدف از این گزارش شفاف‌سازی وضعیت زمین‌های این مراکز و ارائه راهکارهای برای بهبود شرایط و ارتقای فضای آموزشی و تعلیمی می‌باشد.

۳-۱: مراکز تعلیمی دارای زمین و فاقد زمین

در مجموع از ۳۸۲ مرکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی متعلق به این اداره، به تعداد ۲۶۷ باب مرکز (۶۹,۹٪) دارای زمین‌های مناسب و به تعداد ۱۱۵ باب مرکز (۳۰,۱٪) فاقد زمین کافی هستند. این وضعیت، به‌ویژه در زمینه فعالیت‌های عملی و توسعه فضاهای آموزشی، بسیار مهم است.

مراکز آموزشی با داشتن زمین در ولایت‌های مانند هرات، میدان وردک و کابل، بیشتر مراکز آموزشی دارای زمین مناسب هستند که این امر می‌تواند به توسعه فعالیت‌های عملی و آموزشی و برگزاری دوره‌های آموزشی در فضای باز کمک کند. اما مراکز بدون زمین در برخی از ولایت‌ها مانند فاریاب، زابل و غزنی، تعداد زیادی از مراکز فاقد زمین برای فعالیت‌های آموزشی هستند.

۴ بررسی امکانات کیفی موجود در مراکز آموزشی

گزارش حاضر به بررسی وضعیت زیرساخت‌های آموزشی در مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی افغانستان در سال ۱۴۰۳ می‌پردازد. این زیرساخت‌ها شامل اتاق‌های کمپیوتر، اتاق‌های لابراتوارها، اتاق‌های ورکشاپ‌های تخنیکی و اتاق‌های فارم‌های تحقیقاتی است. با توجه به اهمیت آموزش‌های فنی و مسلکی می‌گردد. در این سال، مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی به عنوان نهادهای کلیدی در آموزش و توانمندسازی جوانان، نیازمند تجهیز و به‌روزرسانی زیرساخت‌های خود هستند تا بتوانند به آموزش شاگردان و انتقال مهارت‌های عملی به آنان بپردازند. به‌ویژه در رشته‌های تخنیکی و مسلکی، تجهیزات مدرن و کارگاهی همچون اتاق‌های کمپیوتر، لابراتوارها و ورکشاپ‌های تخنیکی از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند که امکان یادگیری و تحقیق عملی را برای شاگردان فراهم می‌آورد.

این گزارش به ارزیابی و تحلیل تعداد و وضعیت این اتاق‌ها در مراکز مختلف در سطح کشور می‌پردازد و تلاش دارد تا نواقص و نیازمندی‌های موجود را شناسایی کند. با توجه به پراکندگی جغرافیایی مراکز تخنیکی و مسلکی در سطح کشور، بررسی این زیرساخت‌ها می‌تواند تصویر روشنی از وضعیت فعلی آموزش‌های تعلیمات تخنیکی و مسلکی در کشور و همچنین چالش‌های موجود در مسیر ارتقای آن ارائه دهد.

جدول شماره (۲): ارقام امکانات مراکز آموزشی (کیفیت و مرتبط بودن)

ارقام کمپیوتر لب، لابراتوار، شاپ تخنیکی و فارم تحقیقاتی بابت سال ۱۴۰۳					
شماره	ولایت	تعداد اتاق‌های کمپیوتر	تعداد اتاق‌های لابراتوارها	تعداد اتاق‌های شاپ‌های تخنیکی	تعداد اتاق‌های فارم‌های تحقیقاتی
۱	ولایت کابل	۵	۴	۰	۱
۲	کاپیسا	۲	۱	۲	۱
۳	پروان	۵	۲	۶	۰
۴	میدان وردک	۱۳	۲	۶	۲
۵	لوگر	۲	۲	۲	۱
۶	غزنی	۲	۲	۲	۰
۷	پکتیا	۵	۱	۲	۱
۸	ننگرهار	۱۰	۴	۴	۶

۰	۵	۳	۸	لغمان	۹
۲	۲	۵	۳	کنر	۱۰
۰	۰	۲	۳	بدخشان	۱۱
۰	۲	۵	۲	تخار	۱۲
۱	۵	۱	۴	بغلان	۱۳
۱	۲	۴	۹	کندوز	۱۴
۵	۱	۲	۴	سمنگان	۱۵
۱	۱۶	۶	۱۶	بلخ	۱۶
۱	۵	۱	۴	جوزجان	۱۷
۵	۱	۲	۴	فاریاب	۱۸
۰	۰	۲	۲	بادغیس	۱۹
۲	۴	۳	۹	هرات	۲۰
۱	۱	۲	۴	فراه	۲۱
۰	۲	۲	۵	نیمروز	۲۲
۰	۱	۰	۴	هلمند	۲۳
۱	۹	۱	۴	کندهار	۲۴
۰	۰	۲	۱	زابل	۲۵
۰	۳	۱	۲	ارزگان	۲۶
۰	۲	۱	۲	غور	۲۷
۱	۵	۳	۴	بامیان	۲۸
۰	۰	۱	۳	پکتیکا	۲۹
۱	۰	۱	۱	نورستان	۳۰
۰	۱	۲	۲	سرپل	۳۱
۲	۳	۴	۵	خوست	۳۲
۰	۲	۰	۱	پنجشیر	۳۳
۱	۰	۱	۲	دایکندی	۳۴
۲	۶۲	۱۲	۴۷	شهر کابل	۳۵
۳۹	۱۵۸	۸۷	۱۹۹	مجموع	

با توجه به ارقام گردآوری شده و تحلیل‌های صورت گرفته در قالب جدول فوق، مشخص می‌شود که ولایت کابل به عنوان مرکز اصلی کشور در حوزه‌های آموزشی، بیشترین تعداد اتاق‌ها در زمینه‌های کمپیوتر، لابراتوار، شاپ‌های تکنیکی و فارم‌های تحقیقاتی را دارد. همچنین ولایت‌های بزرگ دیگری مانند بلخ، هرات و ننگرهار نیز دارای زیرساخت‌های مناسب‌تری در این زمینه‌ها هستند، در حالی که برخی ولایت‌ها که نیاز به توجه بیشتر در تجهیز مراکز تکنیکی و مسلکی وجود دارد، از میزان کمتری امکانات نام برده برخوردار می‌باشند. در مجموع، با وجود تعدادی از مراکز مجهز در ولایت‌های بزرگ، کمبود تجهیزات آموزشی و تحقیقاتی در برخی مناطق دورافتاده و ولایت‌های محروم نیاز به بهبود زیرساخت‌ها و توزیع مناسب‌تر منابع را نشان می‌دهد. این تحلیل می‌تواند به مقامات مربوطه کمک کند تا برنامه‌های توسعه‌ای بهتری برای تقویت زیرساخت‌های آموزش‌های تکنیکی و مسلکی در سطح کشور ارائه دهند.

فصل ششم (نتیجه گیری)

الف - دسترسی متوازن

۱. تعداد مجموعی مراکز تعلیمی و تحصیلی تحت اثر اداره تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ به تعداد (۳۸۲) باب می باشد.
۲. تعداد انستیتوت‌های تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ به ۲۰۵ باب می رسد، در حالیکه از مجموع ۳۸۲ باب مرکز به تعداد ۱۵۵ باب دیگر آن لیسه بود و نیز تعداد مراکز تعلیمات خاص به ۲۲ باب می رسد.
۳. بیشترین انستیتوت و لیسه‌های تعلیمات تخنیکی و مسلکی در روستاها موقعیت دارند؛ یعنی به تعداد ۲۳۹ باب مرکز در مناطق روستایی و بیرون شهری قرار دارند، در حالی در محیط‌های شهری و در مراکز ولایت‌ها به تعداد ۱۴۰ باب مرکز موقعیت دارد.
۴. میزان بیشترین لیسه‌ها و انستیتوت‌های تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ را رشته زراعت و ترنری تشکیل می دهد با داشتن ۱۳۴ باب مرکز در سراسر کشور، در حالیکه میزان کمترین مراکز تعلیمی مربوط به این اداره را در این سال، رشته‌های علوم صنایع و تکنالوژی معلوماتی هریک با داشتن فقط ۲ باب مرکز در سطح کشور تشکیل می دهند.
۵. سکتورهای که بیشترین میزان شمولیت شاگردان در سال ۱۴۰۳ را دارند، عبارت از سکتور زراعت و علوم حیوانی، اقتصاد و مدیریت، علوم تخنیکی و انجینیری و نفت و گاز می باشد.
۶. مجموع مراکز تأسیس گردیده شده در دوران امارت اسلامی طی سالهای (۱۴۰۱، ۱۴۰۲ و نیز ۱۴۰۳) به تعداد ۱۴ باب مرکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی می رسد. قابل یادآوری اینکه به ترتیب در سال اول این حکومت هیچ مرکزی ایجاد نشده، در سال دوم آن ۴ باب مرکز راه اندازی شده و در سال سوم آن (۱۴۰۳) به تعداد ۶ باب مرکز تأسیس گردیده است.
۷. در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۸۶ مرکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی در مناطق گرمسیر موقعیت دارند، در حالیکه به تعداد ۲۹۷ باب دیگر آن در مناطق و اقلیم سردسیر استقرار یافته اند.

۸. مجموع شاگردان دولتی شامل در مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی در سال ۱۴۰۳ در سطح کشور به تعداد ۶۵۱۷۵ نفر می رسد که از این میان به تعداد ۶۴۷۹۲ تن آنان را طبقه ذکور و نیز به تعداد ۳۸۳ تن دیگر آنان را شاگردان طبقه اناث تشکیل می دهد.

۹. تعداد شاگردان مراکز سکتور خصوصی طی سال ۱۴۰۳ در سراسر کشور به ۷۱۶ نفر می رسد که این مجموعه به صورت کلی تعلق به شاگردان طبقه ذکور دارد، درحالیکه هیچ شاگردی از طبقه اناث در این سال در مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی خصوصی مشغول به تحصیل و تعلیم نیستند.

۱۰. در سال ۱۴۰۳ به صورت مجموعی به تعداد ۳۱۱۲ تن استاد در مراکز مربوط به اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی در سراسر کشور مشغول به تدریس هستند که از این میان به تعداد ۲۶۴۵ تن آنان را استادان طبقه ذکور به خود اختصاص داده و به تعداد ۴۶۷ تن دیگر آنان را استادان طبقه اناث تشکیل می دهد.

۱۱. در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۲۰۷۲ تن استاد در مراکز شهری مشغول به تدریس می باشند. این درحالی است که به تعداد ۱۶۱۷ تن آنان را طبقه ذکور تشکیل داده و به تعداد ۴۵۵ تن دیگر استادان مراکز شهری را طبقه اناث به خود اختصاص داده است. همچنین در مراکز موجود در مناطق روستایی و بیرون شهری به صورت مجموعی به تعداد ۱۰۴۰ نفر استاد اشغال بست کرده اند که به تعداد ۱۰۳۱ نفر آنان از طبقه ذکور بوده و به تعداد فقط ۹ تن دیگر استادان را طبقه اناث در محیط های بیرون شهری تشکیل داده است.

۱۲. در سال ۱۴۰۳ به تعداد ۲۴۹ نفر استاد حق الزحمه داخل تشکیل در مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی فعالیت دارند، در حالیکه تعداد استادان حق الزحمه خارج از تشکیل به ۱۵۲۰ نفر می رسد.

ب = کیفیت و مرتبط بودن

۱. در سال ۱۴۰۳ در تمام مراکز آموزشی اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی به تعداد ۲۶۲ تن استاد در داخل تشکیل به سویه ماستر مشغول به تدریس هستند که از این مجموعه به تعداد ۲۱۹ تن استاد را طبقه ذکور و ۴۳ تن استاد را طبقه اناث تشکیل می دهند.

۲. در سال ۱۴۰۳ در سراسر مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی از مجموع ۲۳۴۴ نفر استاد در داخل تشکیل به سویه لیسانس، تعداد ۲۰۳۶ تن آنان را استادان طبقه ذکور و تعداد ۳۰۸ تن دیگر اینها را استادان طبقه اناث تشکیل می دهند.

۳. در سال ۱۴۰۳ در سطح کشور در مراکز آموزشی مربوط به اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی از مجموع ۲۷۵ تن استاد در داخل تشکیل، ۲۳۰ تن آنان را طبقه ذکور و ۴۵ تن دیگر آنان را استادان طبقه اناث تشکیل می دهند.
۴. در سال ۱۴۰۳ و در بخش استادان قراردادی و خارج از تشکیل، به صورت مجموعی ۶۶ استاد به سوبه ماستر فقط از طبقه ذکور در مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی مصروف به تدریس هستند.
۵. از مجموع ۱۵۶۷ تن استادان به سوبه لیسانس در بخش خارج از تشکیل و قراردادی، تعداد ۱۵۵۷ تن آنان را استادان طبقه ذکور تشکیل می دهند، درحالیکه فقط ۱۰ تن دیگر از این استادان را طبقه اناث به خود اختصاص داده است.
۶. همچنین از مجموع ۳۰۱ تن استادان به سوبه ۱۴ پاس و پایین تر از آن در بخش استادان قراردادی و خارج از تشکیل، به تعداد ۲۸۹ تن آن را استادان طبقه ذکور تشکیل داده و فقط به تعداد ۱۲ تن دیگر آن را استادان طبقه اناث تشکیل می دهند.
۷. از جمله ۳۸۲ مرکز تعلیمی تعلیمات تخنیک و مسلکی در سال ۱۴۰۳، ۱۲۴ (۳۴٪) مرکز دارای تعمیر و ۲۵۸ (۶۶٪) فاقد تعمیر هستند.
۸. در سال ۱۴۰۳ خورشیدی از مجموع ۳۸۲ باب مرکز تعلیمی مربوط به اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی، به تعداد ۹۰ مرکز آن دارای دیوار احاطه و به تعداد ۲۹۲ باب دیگر از این مراکز فاقد دیوار احاطه می باشند.
۹. همچنین در این سال از ۳۸۲ مرکز تعلیمات تخنیک و مسلکی به تعداد ۲۶۷ مرکز دارای زمین بوده و به تعداد ۱۱۵ مرکز دیگر فاقد زمین می باشند.
۱۰. امکانات و تجهیزات مراکز آموزشی اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی در سال ۱۴۰۳ در سطح کشور قرار ذیل می باشند:
- به تعداد ۱۹۹ مرکز دارای کمپیوتر لب و ۱۸۳ مرکز دیگر آن فاقد کمپیوتر لب می باشند؛
 - به تعداد ۸۷ مرکز دارای لابراتوار و ۲۹۵ دیگر از مراکز تعلیمی فاقد لابراتوار می باشند؛
 - به تعداد ۱۵۸ مرکز دارای ورکشاپ بوده و به تعداد ۱۹۷ دیگری از این مراکز فاقد ورکشاپ می باشند؛
 - به تعداد ۳۹ مرکز تعلیمات تخنیک و مسلکی دارای فارم تحقیقاتی می باشد. این درحالی است که به تعداد ۳۴۳ باب دیگر از این مراکز فاقد فارم های تحقیقاتی و پژوهشی می باشند.

ج- توازن

۱. مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی از نظر توازن در سطح کشور به سه کتگوری ذیل تقسیم بندی می گردند. آن عده از ولایاتی که بیشترین مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی را دارا می باشند، دوازده ولایت هستند که بیشتر از ۵۰٪ کل مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی کشور از آنجاها مستقر می باشند.

کتگوری اول: (شهرکابل، ننگرهار، وردک، پکتیا، بلخ، خوست، کابل، بدخشان، کندهار، کنر، فاریاب، فراه) ولایات که نظر به داشتن بیشترین مراکز تعلیمات تخنیک و مسلکی در جایگاه اول و کتگوری نخست قرار می گیرند.

کتگوری دوم: ولایت های مانند (هلمند، غزنی، هرات، بامیان، پروان، بغلان، لغمان، تخار، کندز، پکتیکا و دایکندی) از جمله مناطقی می باشند که در جایگاه دوم و در این کتگوری جای خویش را تثبیت کرده اند.

کتگوری سوم: ولایت های مانند (لوگر، نیمروز، سرپل، پنجشیر، کاپیسا، سمنگان، جوزجان، زابل، بادغیس، غور، نورستان و ارزگان) جایگاه و رتبه سوم را از نظر داشتن مراکز تعلیمی به خود اختصاص داده اند.

۲. شاگردان تعلیمات تخنیک و مسلکی از نظر توازن در سطح کشور نیز به سه کتگوری طور ذیل تقسیم بندی گردیده اند:

آن عده از ولایاتی که بیشترین شاگردان اداره تعلیمات تخنیک و مسلکی را دارا می باشند، متعلق به دوازده ولایت هستند که تنها ۶ ولایت این کتگوری شهرکابل، بلخ، ننگرهار، هلمند، هرات بیشتر از ۵۰٪ تمام شاگردان تعلیمات تخنیک و مسلکی را دارا می باشند.

کتگوری اول: (شهرکابل، ننگرهار، بلخ، هلمند، هرات، وردک، جوزجان، کابل، کنر، بدخشان، کندهار و پکتیا) از جمله ولایاتی به شمار می روند که نظر به داشتن بیشتر شاگردان تعلیمات تخنیک و مسلکی در کتگوری اول قرار می گیرند.

کتگوری دوم: ولایت های (لغمان، دایکندی، پروان، کاپیسا، تخار، فاریاب، کندز، غزنی، فراه، بغلان، بادغیس و بامیان) از جمله ولایاتی می باشند که در کتگوری دوم قرار داشته در حد متوسط دارنده شاگردان از نظر تعداد شاگرد می باشند.

کتگوری سوم: ولایت های (نیمروز، خوست، سمنگان، پکتیکا، سرپل، نورستان، لوگر، غور، پنجشیر، ارزگان و زابل) از جمله ولایاتی محسوب می گردند که از نظر دارندگی مقدار شاگرد، در کتگوری سوم قرار می گیرند.

۳. استادان تعلیمات تخنیکی و مسلکی از نظر توازن در سطح کشور همچنان به سه کتگوری به صورت ذیل تقسیم بندی می گردد:

کتگوری اول: ولایت های مانند (شهر و ولایت کابل، بلخ، ننگرهار، هرات، بغلان، میدان وردک، کندهار، خوست و جوزجان) از جمله ولایاتی هستند که نظر به داشتن بیشترین استادان تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ در کتگوری اول قرار می گیرند.

کتگوری دوم: ولایت های مانند (بامیان، بدخشان، پروان، پکتیا، کاپیسا، کنر و میدان وردک) از نظر داشتن میزان استاد در سال ۱۴۰۳ در جایگاه دوم و این کتگوری قرار می گیرند.

کتگوری سوم: ولایت های مثل (ارزگان، بادغیس، بغلان، پکتیکا، پنجشیر، تخار، دایکندی، زابل، سرپل، سمنگان، غزنی، غور، فاریات، فراه، لغمان، لوگر، نورستان، کندز و هلمند) از جمله مناطق و شهرهای به شمار می روند که در سال ۱۴۰۳ از نظر کمیت استادان، جایگاه سوم را به خود اختصاص داده و شامل کتگوری سوم می گردند.

۴. تعمیرات مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی مربوط به این اداره در سال ۱۴۰۳ از نظر توازن در سطح کشور نیز به سه کتگوری ذیل تقسیم می گردد:

ولایات که بیشترین تعمیر مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی را دارا اند، از جمله پنج ولایت هستند که به تهابی ۷۵٪ الی ۵۰٪ مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی را دارا می باشند.

کتگوری اول: ولایت های مانند (کابل، پروان، کندز، هرات، بامیان، خوست، کنر، بلخ، هلمند، ننگرهار و میدان وردک) از جمله ولایاتی هستند که از میزان بیشترین مراکز دارای تعمیر در سال ۱۴۰۳ محسوب می گردند.

کتگوری دوم: ولایت های مثل (بدخشان، بغلان، نیمروز، سمنگان، پکتیکا، پنجشیر، پکتیا و غزنی) از جمله ولایاتی هستند که در سال ۱۴۰۳ از نظر کمیت استادان، در جایگاه و کتگوری دوم قرار دارند.

کنتگوری سوم: ولایت مانند (لوگر، دایکندی، فراه، سرپل، کاپسا، لغمان، تخار، جوزجان، فاریاب، بادغیس، کندهار، زابل، ارزگان، غور و نورستان) از جمله ولایاتی به شمار می روند که در رده بندی سوم از نظر تعداد استاد در مراکز تعلیمی طی سال ۱۴۰۳ به شمار می روند.

د = جنسیت

۱. به صورت اوسط تنها ۳٪ از مراکز تعلیمی مربوط به این اداره در سال ۱۴۰۳ تعلق به شاگردان طبقه اناث دارند. این درحالی است که نظر به پالیسی امارت اسلامی افغانستان بسیاری از مراکز تعلیمی اناثیه به استثنای تعلیمات خاص از صنف ششم به بالا فعالیت آموزشی نداشته و به حالت تعلیق قرار دارند.
۲. در سال ۱۴۰۳ مراکز تعلیمات تخنیکی و مسلکی مختص برای طبقه اناث در ولایات های مانند (لوگر، کنر، بغلان، کندز، سمنگان، فراه، نیمروز، هلمند، غور، خوست و شهر کابل) قرار داشته اند.
۳. به صورت اوسط ۵۹۹،۰٪ شاگردان تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور و در سال ۱۴۰۳ را شاگردان طبقه اناث تشکیل می دهند. این درحالی است که بخش اعظمی از شاگردان مراکز تعلیمی را طبقه ذکور با داشتن ۶۳۵۲۸ (۹۹،۴۰٪) شاگرد به خود اختصاص داده است.
۴. به صورت اوسط و میانگین فقط ۱،۶۳٪ استادان تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سال ۱۴۰۳ و در سطح کشور را استادان طبقه اناث تشکیل می دهند.

ه = نسبت ها

۱. اوسط نسبت شاگردان اناث به شاگردان ذکور در سطح کشور در مراکز تعلیمی تعلیمات تخنیکی و مسلکی ۰،۲ (یعنی به طور اوسط در مقابل هر ۱۰ شاگرد ذکور ۲ شاگرد اناث، در مقابل هر ۱۰۰ شاگرد ذکور ۲۰ شاگرد اناث و در مقابل هر ۱۰۰۰ شاگرد ذکور ۲۰۰ شاگرد اناث وجود دارد) است. در حال حاضر معیار مشخصی برای نسبت شاگردان اناث به شاگردان ذکور برای تعلیمات تخنیکی و مسلکی در سطح کشور وجود ندارد.

۲. اوسط نسبت استادان اناث بر استادان ذکور در سطح کشور در مراکز تعلیمی تعلیمات تخنیکی و مسلکی ۰,۲ است (در سطح کشور در برابر هر ۱۰ استاد ذکور ۲ استاد اناث، در برابر هر ۱۰۰ استاد ذکور ۲۰ استاد اناث و در برابر هر ۱۰۰۰ استاد ذکور ۲۰۰ استاد اناث وجود دارد). همچنین برای نسبت استادان اناث بر استادان ذکور در تعلیمات تخنیکی و مسلکی، کدام معیار مشخصی تعریف و یا در نظر گرفته نشده است.

۳. اوسط نسبت شاگرد به استاد در سطح کشور ۱۶ است و این نسبت نظر به نورم و یا معیار تعیین شده تعلیمات تخنیکی و مسلکی که ۲۰ است، نشان‌دهنده وضعیت بهتری است اما؛ باتوجه‌به شیوه آموزش شاگردان در مراکز تعلیمی تعلیمات تخنیکی و مسلکی که بیشتر به شکل عملی هستند تا تئوری، رقم ۲۰ یا ۱۶ به‌عنوان نسبت استندرد شاگرد به استاد برای همه شاگردان تعلیمات تخنیکی و مسلکی درست نمی‌باشد. زیرا میزان کار عملی رشته‌ها متفاوت است و دسته‌بندی تعداد شاگردان باتوجه‌به میزان کار عملی باید در نظر گرفته شود؛ بنابراین تعداد شاگرد به استاد بر اساس شواهد موجود بهتر است از ۱۰-۱۵ بر اساس رشته مربوطه متغیر باشد. البته ناگفته نماند که در رشته‌هایی چون موسیقی و هنر این نسبت باید ۵-۸ در نظر گرفته شود چرا که میزان کار عملی این رشته‌ها به‌مراتب بیشتر از سایر رشته‌ها است.

۴. اوسط نسبت شاگرد بر صنف در سطح کشور در مراکز تعلیمی تعلیمات تخنیکی و مسلکی ۱۳ است.

اصطلاحات کلیدی

مراکز تعلیمی شهری: مراکزی که در مرکز ولایات، حومه شهرها و نزدیک به مراکز ولسوالی‌ها قرار دارند.

مراکز تعلیمی روستایی یا دهاتی: مراکزی که در قریه‌جات و قصبات دور دست واقع هستند و از خدمات عامه به‌ندرت بهره‌مند می‌گردند و ۵ تا ۸ کیلومتر از مرکز ولسوالی فاصله دارد.

مراکز تعلیمی سردسیر: مراکزی که نظر به اوضاع جوی همان ولایت (ساحه)، سال تعلیمی شان از تاریخ ۳- ۱۵ حمل آغاز و در ۱ الی ۱۵ قوس ختم می‌گردد.

مراکز تعلیمی گرمسیر: مرکزهایی که نظر به اوضاع جوی همان ولایت (ساحه)، سال تعلیمی شان از ۱۵ سنبله آغاز و در ۱۵ جوزا سال بعد، ختم می‌گردد.

شفت در سی: نظر به کثرت شاگردان در یک نهاد، شاگردان در ۲ الی ۳ وقت معین درس می‌خوانند که هر وقت آن را یک شفت می‌نامند.

مراکز تعلیمی دولتی: مرکزهایی که تأسیس، نظارت و تمویل آن توسط اداره تعلیمات تخنیکي و مسلکی صورت می‌گیرد.

مراکز تعلیمی خصوصی: مراکزی که توسط سکتورهای خصوصی تأسیس شده‌اند و با جواز اداره تعلیمات تخنیکي و مسلکی فعالیت می‌نمایند. ضروریات دیگر این مراکز چون؛ تعمیر، تجهیزات، پرداخت معاش معلمین توسط مالک نهاد صورت می‌گیرد و شاگردان در مقابل این خدمات تعلیمی و تربیتی فیس پرداخت می‌نمایند.

ANDS	استراتژی انکشاف ملی افغانستان
TVET-A	اداره تعلیمات تخنیکي و مسلکی
TVET-MIS	سیستم آمریت اطلاعات
GE	تعلیمات عمومی
ICT	تکنولوژی معلوماتی و ارتباطات
VTC	مرکز آموزش حرفوی
TVET Institutions	انستیتوت‌ها، لیسه و مراکز تعلیمات تخنیکي و مسلکی